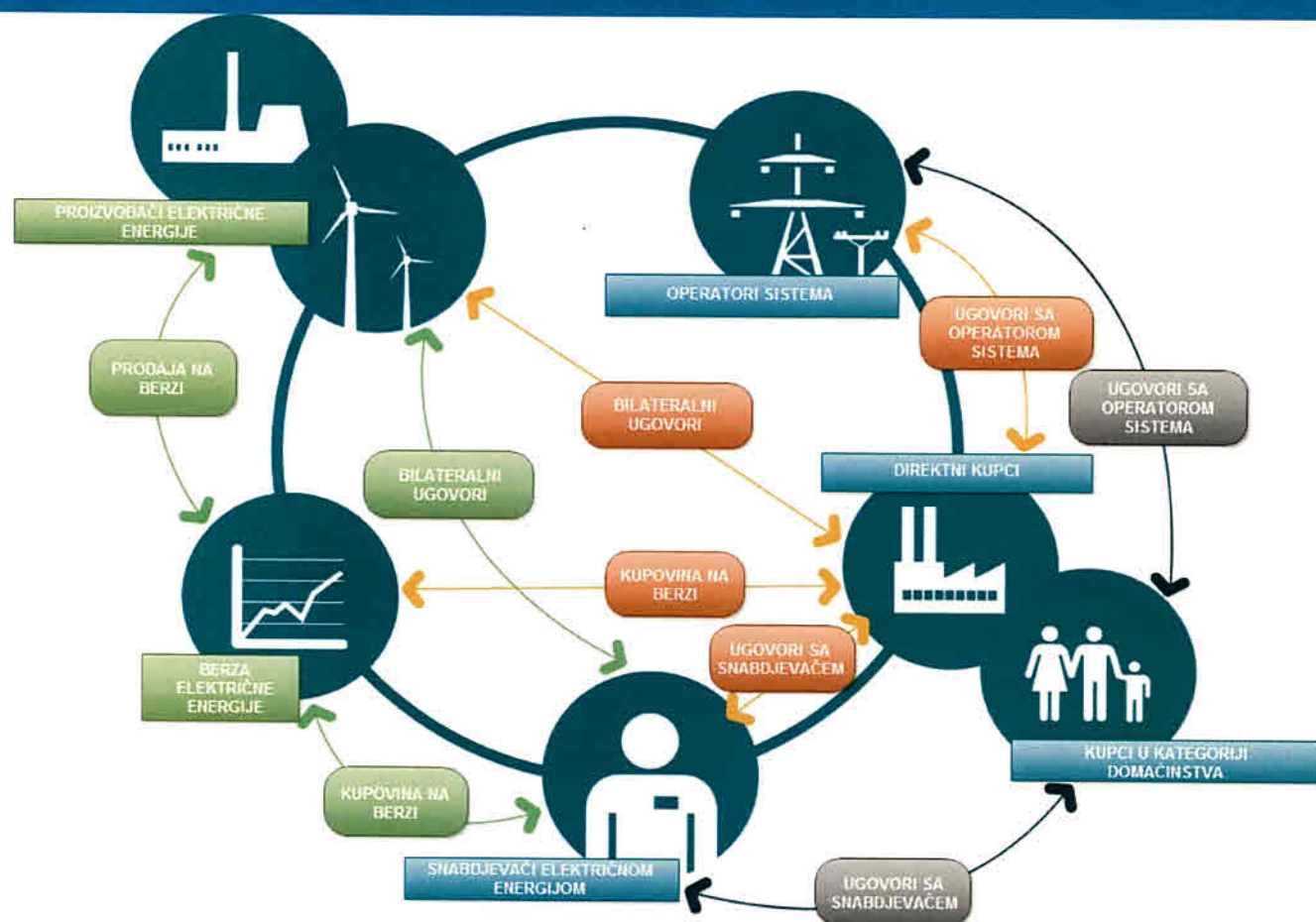

Izvještaj o poslovanju
DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" -
Podgorica
01.01.2019. - 31.12.2019. godine

I. OSNOVNI PODACI

Društvo sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije" – Podgorica (u daljem tekstu: Operator tržišta), je energetska subjekt koji je nosilac Licence za djelatnost Operatora tržišta električne energije (u daljem tekstu: Licenca). Licenca je izdata 22.12.2011. godine i upisana u registar izdatih licenci pod brojem L-E-013.

Operator tržišta je osnovan Odlukom Vlade Crne Gore, 16. decembra 2010. godine, u skladu sa Zakonom o energetici i Zakonom o privrednim društvima i registrovan je kao privredno društvo kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici 29.07.2011. godine.

Operator tržišta u skladu sa Zakonom o energetici, Licencom, Tržišnim pravilima i međunarodno preuzetim obavezama Vlade Crne Gore iz oblasti energetike, koje proističu iz međunarodnih propisa (direktiva 2009/72/EC, sporazum o Energetskoj zajednici i dr.), obavlja sljedeće djelatnosti:

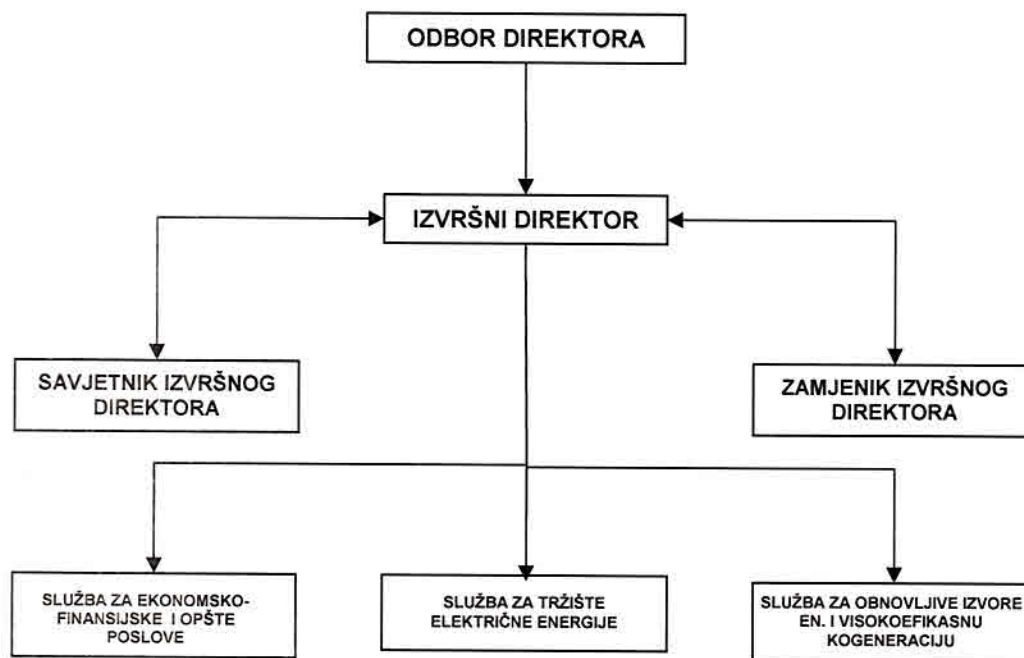
1. organizovanje i upravljanje tržištem električne energije i
2. otkup električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i njenu prodaju snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima.

U 2019.godini je izvršeno povećanje osnovnog kapitala Operatora tržišta i isti iznosi 470.338,87 EUR-a.

U cilju obezbjeđivanja neophodnog pravnog, organizacionog, operativnog i tehničkog okvira za formiranje i rad berze električne energije, trgovinu električnom energijom i posredovanje u trgovini električnom energijom, Vlada Crne Gore je, zaključcima od 17.06.2016. godine, obavezala Operatora tržišta da bude učesnik u osnivanju berze električne energije u Crnoj Gori sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom AD i Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić. Vlasnički udio Operatora tržišta u ovom privrednom društvu je 33,34%. Ukupan ulog Operatora tržišta, zaključno sa 2019.godinom, iznosi 150.010,00 EUR-a. Berza električne energije registrovana je kod Centralnog registra privrednih subjekata 07.08.2017. godine.

1. Organizaciona struktura Operatora tržišta

Organizaciona struktura Operatora tržišta, sistematizacija radnih mjesta i broj potrebnih izvršilaca za obavljanje djelatnosti, utvrđuje se aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, shodno kojoj se i daje organizaciona struktura Operatora tržišta.

Slika br. 1. Organizaciona struktura Operatora tržišta na kraju 2019. godine

Registrovana djelatnost Operatora tržišta, utvrđena zakonom, Licencom i Statutom Operatora tržišta, realizuje se preko organizacionih jedinica:

- Službe za ekonomsko-finansijske i opšte poslove,
- Službe za tržište električne energije i
- Službe za obnovljive izvore energije i visokoeфикаsnu kogeneraciju.

1.1 U Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove sistematizovani su poslovi za devet izvršilaca. U Službi su na kraju 2019. godine bili zaposleni: šef službe, savjetnik za ekonomske poslove, savjetnik za pravne poslove, savjetnik za aplikativni softver, savjetnik za sistemsko održavanje hardvera, upisničar-arhivar i administrativno-tehnički sekretar, dok radna mjesta savjetnika za poslove računovodstva i službenika za javne nabavke i diplomiranog pravnika nisu bila popunjena.

U okviru Službe obavljaju se sljedeći poslovi:

- knjigovodstva, računovodstva i finansijski poslovi,
- platnog prometa, plaćanja i odnosa sa bankama,
- pripremanja analiza i izvještaja o ekonomsko-finansijskom poslovanju,
- pripremanja akata iz oblasti finansija koje odobrava Regulatorna Agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija),
- praćenja, izrade i dostavljanja izvještaja koji proizlaze iz akata Operatora tržišta i Agencije,
- praćenja i primjene zakona i drugih propisa, davanja stručnih mišljenja o primjeni zakona, drugih propisa i opštih akata Operatora tržišta,
- iz radnih odnosa i po osnovu rada,

- javnih nabavki,
- koordiniranja i razvijanja djelatnosti upravljanja i razvoja informacionog sistema, uz istovremenu povezanost svih organizacionih djelova Operatora tržišta i obavljanje poslova iz oblasti informacionih tehnologija,
- obezbjeđivanja operativne povezanosti: garantovanje za spoljnu i unutrašnju operativnu povezanost informacionog sistema Operatora tržišta,
- dostavljanja podataka i saradnja sa Službom za tržište električne energije i Službom za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju u dijelu praćenja naplate faktura koje ispostavljaju ove službe,
- pisarnice, arhive, administrativno-tehničkih poslova i dr.

1.2 U Službi za tržište električne energije sistematizovani su poslovi za šest izvršilaca koliko je i bilo zaposlenih na kraju 2019. godine: šef službe, dva savjetnika za izradu kratkoročnih voznih redova, savjetnik za količinski obračun prometa električne energije i usluga, savjetnik za finansije i savjetnik za dugoročno planiranje i razvoj tržišta.

U Službi se obavljaju poslovi vezani za prijem učesnika na tržište električne energije (kontrola priložene dokumentacije, pripremanje odluke o prijemu i potrebnih ugovora, registracija učesnika i dalje praćenje njihovih aktivnosti na tržištu), izrada okvirnog voznog reda (u satnoj rezoluciji, na osnovu pojedinačnih voznih redova prijavljenih od strane učesnika na tržištu odgovornih za prijavu putem ESS platforme i/ili podataka iz evidentiranih bilateralnih ugovora), ažuriranje podataka o učesnicima na tržištu i balansno odgovornim subjektima/balansnim grupama. U koordinaciji sa ostalim službama Operatora tržišta, izrađuju se mjesečni i godišnji izvještaji, održava se saradnja sa ostalim energetske subjektima u Crnoj Gori iz domena djelatnosti Službe, vrši se količinski i finansijski obračun odstupanja balansno odgovornih subjekata i nosilaca balansne odgovornosti balansnih grupa, prati se izdavanje i naplata faktura u oba smjera, prate se dešavanja na ostalim tržištima električne energije u Evropi, uspostavlja se saradnja sa operatorima tržišta i berzama električne energije iz zemalja regiona i šire i dr.

1.3 U Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju sistematizovani su poslovi za tri izvršioca: šef službe, savjetnik za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i savjetnik za finansije. U Službi su na kraju 2019. godine bila zaposlena dva izvršioca: savjetnik za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i savjetnik za finansije.

U Službi se obavljaju poslovi vezani za: prijem učesnika na tržište električne energije proizvođača koji imaju status povlašćenih proizvođača (proizvođači koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije), prijem dnevnih planova proizvodnje povlašćenih proizvođača, izradu voznog reda za povlašćene proizvođače, izračunavanje proporcionalnog udjela snabdjevača i kupaca samosnabdjevača za kupovinu električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača, utvđivanje podstajnih cijena za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača u skladu sa podzakonskim aktima Vlade Crne Gore, način mjerenja i očitavanje proizvedene električne energije, prenos garancija porijekla na snabdjevače i kupce samosnabdjevače, praćenje debalansa koji izazivaju povlašćeni proizvođači, plaćanje računa za proizvedenu električnu energiju povlašćenim proizvođačima, izrada faktura za snabdjevače i kupce samosnabdjevače za proporcionalni udio kupljene električne energije, praćenje stanja u fondu za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i dr.

Van organizacionih jedinica sistematizovani su poslovi: izvršnog direktora, zamjenika izvršnog direktora i savjetnika izvršnog direktora.

1. Ljudski resursi

Na kraju 2019. godine u Operatoru tržišta je bilo 18 zaposlenih, od čega je 16 zaposlenih sa visokim, jedan sa višim i jedan sa srednjim obrazovanjem.

<i>Kvalifikacija zaposlenih</i>	<i>Broj zaposlenih sa punim radnim vremenom</i>
VSS dipl.el. ing, dipl.ecc, dipl.pravnik	16
VŠŠ	1
SSS	1
UKUPNO	18

Tabela br. 1: Podaci o broju zaposlenih u Operatoru tržišta na kraju 2019. godine

II POSLOVNE AKTIVNOSTI U 2019. GODINI

1. Ekonomski i pravni poslovi i funkcionalnost informacionog sistema

U Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove obavljaju se poslovi iz ekonomske i pravne oblasti, opšti administrativni poslovi i poslovi iz informatičke djelatnosti.

U Službi su obavljani poslovi računovodstva i drugi finansijski poslovi, poslovi sprovođenja postupaka javnih nabavki, poslovi praćenja i primjene zakona i drugih propisa, pravni i kadrovski poslovi, odnosi sa Agencijom, opšti administrativni poslovi i dr.

U okviru Službe omogućavano je nesmetano funkcionisanje informacionog sistema Operatora tržišta.

Hardverski resursi Operatora tržišta na kraju 2019. godine su:

- 1) dvadeset tri radne stanice;
- 2) sedam printera: HP LaserJet M1536dnf MFP, Lexmark MX410 Series, Lexmark MX410 Series, HP LaserJet Pro MFP M125-M126, HP LaserJet Pro 400 M401dn, HP LaserJet Professional P1102, HP LaserJet Pro MFP M277dw;
- 3) eksterni HDD StoreJet Transcend USB Device 1TB, eksterni HDD StoreJet Transcend USB Device 2TB, eksterni HDD Maxtor M3 Portable 4TB;
- 4) CISCO ASA 5505, Catalyst 2960 Plus, Smart-UPS-APC, Catalyst 2960 Plus 48 10/100+2T/SFP LAN;

- 5) 3 fizička servera (HP Proliant DL380p G8 (Principal), HP Proliant DL360 G7 (Mirror) i HP Proliant DL360 Gen9 (Local Testing Server)).

Kako bi se obezbijedilo pouzdano i stabilno funkcionisanje informacionog sistema na kome počiva rad Operatora tržišta, neophodna je primjena savremenih tehnologija u cilju održavanja stepena kvaliteta operativnih aktivnosti, automatizacije poslovnih procesa i prilagođenja MMS (engl. Market Management Scheduling) sistema konstantnim potrebama i tehničkim zahtjevima tržišta električne energije. Funkcionalnosti MMS sistema predstavljaju preduslov i osnovni alat za ispunjenje dijela operativnih zahtjeva koji se odnose na Operatora tržišta, a koji su propisani Zakonom o energetici i Tržišnim pravilima. Stoga, neophodno je adekvatno održavanje postojećih funkcionalnosti, kao i kontinualan razvoj i usaglašavanje postojećih programskih modula MMS sistema sa standardima i tehničkim zahtjevima koje postavljaju međunarodne organizacije za standardizaciju evropske elektroenergetske mreže, a sve u cilju nesmetanog odvijanja poslovnih aktivnosti kojima je navedeno aplikativno rješenje namijenjeno.

Funkcionalnosti MMS sistema

Slijedi kratak pregled i opis radnih procesa usko vezanih za rad Operatora tržišta kroz MMS sistem u fazama planiranja, kao i onih nakon realnog vremena – obračun i poravnanje odstupanja. MMS sistem podrazumijeva sledeće procese i programske module:

- 1) Bilateral Agreements – faza prijave bilateralnih ugovora (elektronski formular za bilateralni ugovor sadrži sledeće podatke: podatke o ugovornim stranama, naziv ugovorne strane koja je odgovorna za prijavu, verifikaciju ugovora od strane obje ugovorne strane, potvrdu operatora prenosnog sistema za pristup sistemu, primopredajna mjesta, satnu dinamiku potrošnje, proizvodnje, prodaje, odnosno kupovine na primopredajnim mestima u MWh/h, datum i čas početka i završetka isporuke električne energije iz bilateralnog ugovora, potvrdu operatora prenosnog sistema o dodijeljenom kapacitetu za prekogranični prenos ugovorene količine električne energije),
- 2) Nomination – faza identifikacije i unosa day-ahead voznih redova (navedena faza omogućava ručni unos, potom unos u XLS, XLSX ili XML formatu (uvoz podataka prema ENTSO-E Scheduling System (ESS) standardu/formatu), kao i provjeru tehničke ispravnosti plana),
- 3) ESS proces – faza planiranja, koja obuhvata sledeće procese: prijem, verifikaciju tehničke ispravnosti, provjeru tehničke izvodljivosti plana, kao i obaveštenje o statusu prijavljenih planova (validacija uvoza prema ESS standardu, koja podrazumijeva izvještaje: Acknowledgement, Anomaly i Confirmation statute),
- 4) Transactions – provjera ispravnosti prijavljenih transakcija,
- 5) MVD – uvoz podataka prema MVD formatu (uvoz mjerenja),
- 6) Izrada i upravljanje portfolijima za uvid u kalkulaciju bilansa odgovarajućeg tipa domena: kontrolnog bloka, kontrolne oblasti, balansne grupe/podgrupe (kalkulacije uključuju Matching i Equations algoritme),
- 7) Settlement Process – faza obračuna pod kojom se podrazumijeva proces upoređivanja usaglašenih planova sa realizacijom (uključuje složene Equations algoritme i stored procedure), kao i obračun odstupanja,
- 8) Contracts – unos i lista svih ugovora između učesnika na tržištu (detalji ugovora u skladu sa nestandardnom formom ugovora za izvještavanje),

- 9) Analytics tools, Feedback reports, Dashboard, Nomination Rights, Settings.

Tehnički parametri

- 1) očekivani broj simultanih učesnika do 100 (platforma podržava do 100 simultano aktivnih korisnika),
- 2) odziv elektronskog procesiranja podataka do tri sekunde,
- 3) veza između modula i relacije baze podataka osigurava da prenos podataka bude raspoloživ na automatski i ručni način do baze podataka,
- 4) baza prima podatke za zadati datum ili vremenski period u 15-ominutnoj i 60-ominutnoj rezoluciji (nakon završenog procesa uvoza i verifikacije podataka, usaglašene i obračunske vrijednosti se arhiviraju u bazi u odgovarajućim formatima, radi formiranja izvještaja),
- 5) tehnologija MS SQL, NET,
- 6) portal za login eksternih korisnika preko SSL-a (engl. Secure Socket Layer - SSL),
- 7) redudansa iz operativne pouzdanosti: redudantni aplikativni server i baza u mirroring implementaciji,
- 8) implementirana rješenja pouzdana i modularna,
- 9) razmjena podataka sa drugim subjektima u skladu sa postojećim mehanizmima razmjene i standardima,
- 10) korisničke i administratorske forme sadrže jasne komande za elektronsko procesiranje u skladu sa standardnim terminima na engleskom jeziku,
- 11) forme za podešavanje svih funkcionalnosti, koje se odnose na upotrebu modula.

Implementacija REMIT Direktive u Operatoru tržišta

Operator tržišta, obavljajući aktivnosti propisane Zakonom o energetici i Tržišnim pravilima, subjekt je kojem se dostavljaju transakcije zaključene na bilateralnom internom i eksternom dan unaprijed tržištu Crne Gore. Na taj način već posjeduje većinu podataka zahtijevanih REMIT-om, a koji se tiču dan unaprijed nestandardnih ugovora. MMS sistem usklađen je sa zahtjevima Udruženja za saradnju Energetskih Regulatora (engl. Agency for the Cooperation of Energy Regulators – ACER) za nestandardne ugovore što predstavlja početni korak ka primjeni REMIT-a u Operatoru tržišta u svrhu REMIT izvještavanja prema ACER-u i njegovom ARIS (engl. Agency's REMIT Information System) sistemu u ime tržišnih učesnika.

REMIT omogućava transparentnija i pouzdanija veleprodajna energetska tržišta, takođe Agenciji i regulatornim tijelima omogućava detaljniji uvid u aktivnosti trgovanja na energetskom tržištu. Dugoročno, navedeno bi trebalo dovesti do efikasnijeg regulatornog okvira za podsticanje likvidnih veleprodajnih energetskih tržišta, koji su preduslov za konkurentne cijene električne energije.

Softver za evidentiranje bilateralnih ugovora u skladu je sa zahtjevima ACER-a za nestandardne ugovore u dijelu koji se odnosi na detalje o ugovornim stranama, ugovoru, transakciji, profilu isporuke i statusu izvještaja, dok će primjena REMIT direktive u potpunosti biti sprovedena kroz poseban projekat. Dalji koraci ka primjeni REMIT-a u Operatoru tržišta su dobijanje statusa RRM-a, odnosno ovlašćenja za dostavljanje podataka prema ARIS sistemu. Dobijanje statusa RRM-a, predstavljalo bi značajan korak ka primjeni REMIT-a u Crnoj Gori. Budući koraci biće usklađeni sa izmjenom zakonodavstva, kao i sa aktivnostima Agencije.

MMS sistem – trenutno stanje

U svrhu REMIT izvještavanja prema ACER-u i njegovom ARIS sistemu u ime tržišnih učesnika, odnosno potencijalne mogućnosti sticanja RRM statusa, Operator tržišta ima u planu da sprovede posebne aktivnosti u sklopu planiranog projekta razvoja informacionog sistema i nadogradnje postojećeg MMS-a, koji je uvršten u Strategiju razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

Krajem 2019. godine pokrenut je otvoreni postupak javne nabavke roba storidž sistema i servera za virtuelizaciju u cilju zamjene zastarjele opreme i održavanja postojećeg sistema u funkcionalnom stanju. Kontinuirane aktivnosti na održavanju postojećeg i daljem razvoju sistema predstavljaju standard bez kog trenutno funkcionisanje postaje teško održivo, a buduće vrlo upitno. Neophodno je unaprijediti postojeće IT resurse kroz obezbjeđivanje dodatnih i novih kapaciteta, usaglašavanje sa standardima i tehničkim zahtjevima poslovanja, a u cilju održavanja i poboljšanja poslovnih procesa i servisa koji se oslanjaju na IT infrastrukturu.

Web stranica www.cotee.me nastavlja da doprinosi transparentnosti rada Operatora tržišta.

Predstavnik Operatora tržišta iz ove Službe je član „Koordinacione grupe Energetske zajednice za sajber bezbjednost i kritične infrastrukture“ formirane u cilju realizacije obaveza koje (za zemlje potpisnice Sporazuma o formiranju Energetske zajednice) proističu iz osnivanja Koordinacione grupe za sajber bezbjednost u sektoru energetike i zaštitu kritične infrastrukture u okviru Energetske zajednice.

2. Organizovanje i upravljanje tržištem električne energije

Služba za tržište električne energije je, tokom 2019. godine, uskladila i dopunila pojedine procedure u radu u skladu sa Zakonom o energetici i podzakonskim aktima.

U 2019. godini, u operativnom upravljanju tržištem električne energije u Crnoj Gori, uz redovne postupke prijema na tržište električne energije, administracije, upravljanja i obračuna balansnog mehanizma urađeno je sledeće:

- inicirana je intenzivnija saradnja sa Operatorom distributivnog sistema (CEDIS-om) i pokrenuto pitanje potpisivanja Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji između CEDIS-a i Operatora tržišta,
- izvršene su izmjene i dopune Tržišnih pravila, u smislu poboljšanja kriterijuma učešća trgovaca u balansnom mehanizmu,
- nastavljen je rad na predlaganju rješenja u smislu izmjena i dopuna Zakona o energetici, prevashodno kada su u pitanju statusne definicije subjekata tržišta uključivši i samog Operatora tržišta,
- razmatrani su i ostali elementi koji se tiču rada tržišta (prateće metodologije, pravila postupanja i procedure) i izvršavane su potrebne modifikacije i prilagođenja, dopune, objašnjenja itd,
- Služba je redovno servisirala zahtjeve za podacima sa tržišta električne energije od strane Vlade Crne Gore, Zavoda za statistiku i Uprave Carina Crne Gore.

Najveći izazovi u obavljanju redovnih poslova Službe za tržište električne energije u toku 2019. godine posledica su neodgovarajućih rješenja dostave podataka provajdera mjerenja (CEDIS, CGES i ZDS) Operatoru tržišta i nedostaci postojeće Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijena balansne električne energije.

Jedan učesnik na tržištu (Energia, Gas & Power) uložio je prigovor na balansni obračun. Dodatnim elaboracijama ovih postupaka, u direktnom kontaktu, problem je riješen prihvatanjem obračuna od strane učesnika na tržištu. Iskustvo koje je ovom prilikom stečeno iskorišćeno je da se poboljšaju postojeće procedure i predlože konačna rješenja za otklanjanje uočenih nedostataka. Neblagovremena dostava podataka i time izazvana produženja rokova njihove obrade i svođenja obračuna, povećava i rizike poslovanja, prevashodno one finansijske prirode.

Potrebno je uvođenje posebnih informatičkih protokola za razmjenu mjernih podataka sa provajderima mjerenja, imajući u vidu ekspanzivni proces povećanja broja podataka neophodnih za upravljanje tržištem električne energije u Crnoj Gori.

Pravovremena dostava i pouzdanost podataka provajdera mjerenja su ključan elemenat za ostvarenje regulatorno dozvoljenog prihoda (RDP) Operatora tržišta, što predmetnom domenu rada Službe za tržište daje novu, dodatnu dimenziju.

Posebno, prigovor učesnika (EGP) je bio usmjeren na finansijski obračuni odstupanja, problematizujući način formiranja cijena po kojima se alimentiraju ponuđači balansne električne energije i kompenzacionih programa. Avgusta mjeseca 2019 Agencija je izvršila izmjene Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema u smislu prilagođavanja ovih cijena onima koje su karakteristične za regionalno tržište. CGES i Operator tržišta su postupili prema izmjenjenoj metodologiji i u tom smislu prilagodili algoritme obračuna.

Posebno treba naglasiti obaveze koje je tokom 2019. godine Služba imala u pripremi predloga za izmjenu i dopunu Zakona o energetici i Tržišnih pravila. Kada je u pitanju Zakon o energetici Služba je predložila izmjene zakona u dijelu koji se tiče definisanja novih tržišnih subjekata (berza i operator zatvorenog distributivnog sistema) i njihovog pozicioniranja na tržištu električne energije. Takođe, predložen je normativ koji pozicionira Operatora tržišta kao provajdera energetske podataka koji su posledica funkcionisanja tržišta. Izmjene Tržišnih pravila koje je Služba predložila bile su usmjerene na smanjenje troškova učesnika na tržištu, prije svega trgovaca, sa ciljem da se što više poveća konkurentnost na tržištu. Predlozi ovih izmjena Tržišnih pravila su postulirani pravilom da se ne ugroze finansijski i pravni aspekti rada Operatora tržišta, odnosno pravilom minimiziranja poslovnog rizika.

Svi energetske subjekti koji su iskazali interesovanje za učešće na tržištu i ispunili potrebne, propisima utvrđene, uslove završili su proces registracije i postali punopravni učesnici na tržištu električne energije u Crnoj Gori.

U nastavku je spisak trgovaca-novih učesnika na tržištu električne energije u Crnoj Gori:

1. Elmako-Energy d.o.o. Beograd,
2. Privredno društvo ReNRGY Trading group SR d.o.o. Beograd,
3. Nova Commodities d.o.o. Beograd,
4. MVM Partner – Interni trgovac,
5. Electrade S.p.a. – Interni trgovac,
6. EnSCo Energy Services Company AG,
7. GSA,
8. Energy Supply & Trade – Beograd,
9. Ayen Energy Trading sh.a,
10. Energi Danmark – Interni trgovac i,

11. Axpo Solutions AG – Interni trgovac.

Prijava za učešće u drugim kategorijama nije bilo.

Na tržištu električne energije u Crnoj Gori na kraju 2019. godine učestvovalo je 49 učesnika, od čega su 42 trgovci, 3 snabdjevači i po jedan kupac samosnabdjevač, proizvođač, operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema.

Aktivnosti koje su se tokom 2019. godine sprovodile na primjeni balansnog mehanizma su rezultirale finansijskim poravnanjem balansnog obračuna svih balansno odgovornih subjekata i nosioca balansne odgovornosti balansnih grupa. Tokom 2019. godine nije bilo većih prigovora balansno odgovornih subjekata i nosioca balansne odgovornosti balansnih grupa na količinske i finansijske obračune koje je sprovodio Operator tržišta, što ilustruje kompetentnost Operatora tržišta u oblasti operativnog vođenja i upravljanja tržištem električne energije, operativnog planiranja i sprovođenja balansnog mehanizma, a istovremeno potvrđuje kvalitet performansi softverske aplikacije.

Služba je obavila zadatke koji proizlaze iz obaveze participiranja u Vladinoj politici učešća u razvoju regionalnog i internog (crnogorskog) tržišta električne energije. Kada su u pitanju regionalne aktivnosti posebno treba apostrofirati učešće predstavnika Službe u regionalnoj inicijativi koju je pokrenulo Američko udruženje za energiju – USEA, putem regionalnog EMI projekta. Zaposleni u Službi su dali svoj lični doprinos u radu na lokalnim i regionalnim stručnim savjetima, prije svega stručnim i originalnim radovima.

Imajući u vidu navedeno može se zaključiti da je Operator tržišta tokom 2019. godine u potpunosti obavio ključne poslove iz oblasti funkcionisanja tržišta električne energije u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i Licencom.

Slijede tabele sa podacima o: prekograničnoj razmjeni električne energije sa susjednim elektroenergetskim sistemima preko interkonektora, električne energije proizvedene u Crnoj Gori, potrošnji električne energije u Crnoj Gori, količinskim i finansijskim pokazateljima balansnog mehanizma i cijenama balansne električne energije u Crnoj Gori za 2019. godinu.

Mjesec	CG Priljeno BiH	CG Predato BiH	CG Razmjena BiH	CG Priljeno Srbija	CG Predato Srbija	CG Razmjena Srbija	CG Priljeno Albanija	CG Predato Albanija	CG Razmjena Albanija	CG Priljeno Italija	CG Predato Italija	CG Razmjena Italija	CG Razmjena
	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh
Januar	229.244	29.553	199.216	54.719	83.687	-28.968	723	154.326	-153.604	0	0	0	16.645
Februar	120.739	27.378	92.980	50.676	76.776	-26.100	2.404	117.423	-115.019	0	0	0	-48.140
Mart	137.716	26.394	110.891	141.747	22.786	118.961	3	231.747	-231.745	0	0	0	-1.893
April	153.672	7.477	145.753	171.123	9.936	161.187	147	168.877	-168.730	0	0	0	138.209
Maj	170.047	13.298	156.321	102.933	58.504	44.430	1.403	139.112	-137.709	833	764	70	63.112
Jun	154.520	24.843	129.274	83.229	50.463	32.766	3	171.463	-171.460	8.225	2.928	5.297	-4.122
Jul	237.872	14.726	222.747	46.160	58.705	-12.545	1.123	171.362	-170.238	6.486	3.624	2.863	42.826
August	290.712	17.875	272.315	46.450	83.203	-36.753	8.845	157.099	-148.255	37	489	-452	86.856
Septembar	262.593	14.028	248.100	33.108	73.388	-40.281	104	202.152	-202.048	994	1.377	-383	5.388
Oktobar	237.752	7.699	229.491	52.765	60.574	-7.809	1.356	166.916	-165.560	11.248	13.994	-2.746	53.375
Novembar	319.958	7.542	311.806	17.301	184.996	-167.695	3	264.691	-264.689	611	588	23	-120.555
Decembar	397.566	3.999	393.044	19.119	307.087	-287.968	475	245.609	-245.134	6.538	13.460	-6.922	-146.979
Ukupno	2.712.392	194.812	2.511.939	819.329	1.070.104	-250.775	16.588	2.190.779	-2.174.191	34.972	37.222	-2.250	84.723

Tabela br. 2 : Podaci o razmjeni električne energije sa okolnim elektroenergetskim sistemima za 2019. godinu

Mjesec	CG Proizvodnja iz konvencionalnih izvora (HE, TE) - mreža	Proizvodnja OIE Prenosna mreža	CG Proizvodnja Prenosna mreža - Probi rad	CG Proizvodnja Prenosna mreža - Ukupno	Proizvodnja OIE Distributivna mreža - feed-in tarifa	Proizvodnja OIE Distributivna mreža - Ostali	Proizvodnja OIE Distributivna mreža - Ukupno
	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh
Januar	297.068	26.477	7.976	331.520	2.112	361	2.473
Februar	301.127	23.489	11.017	335.633	3.965	392	4.357
Mart	245.947	22.359	6.854	275.160	8.170	662	8.831
April	79.982	15.814	1.648	97.444	14.298	1.193	15.491
Maj	161.852	13.312	6.808	181.972	15.098	1.187	16.285
Jun	251.662	9.846	6.644	268.152	9.502	668	10.170
Jul	245.419	11.168	7.595	264.181	3.090	217	3.307
Avugst	230.784	4.462	7.759	243.005	1.204	34	1.238
Septembar	243.458	10.628	7.037	261.123	438	48	486
Oktobar	187.937	6.436	4.978	199.351	361	39	400
Novembar	338.698	24.708	18.965	382.371	7.626	374	8.001
Decembar	423.239	24.995	13.187	461.421	8.602	688	9290
Ukupno	3.007.172	193.692	100.467	3.301.331	74.465	5.863	80.328

Tabela br. 3 : Podaci o proizvodnji električne energije u Crnoj Gori za 2019. godinu

Mjesec	Potrošnja potrošača priključenih na prenosnu mrežu	Distribucija primila		Distribucija realizacija(potrošači + prenosna mreža)
	MWh	MWh	MWh	
Januar	50.979	285.504	238.908	
Februar	47.198	234.616	198.845	
Mart	51.963	219.978	188.156	
April	50.368	196.705	170.238	
Maj	51.082	205.596	179.224	
Jun	50.933	215.633	190.817	
Jul	53.253	245.453	218.070	
August	52.941	265.256	235.036	
Septembar	51.448	204.169	183.809	
Oktobar	53.236	189.838	168.343	
Novembar	51.458	203.733	176.285	
Decembar	54.794	251.781	214.475	
Ukupno	619.654	2.718.262	2.362.206	

Tabela br. 4: Podaci o potrošnji električne energije u Crnoj Gori za 2019. godinu

Mjesec	Debalans predato sistemu MWh	Debalans uzeto iz sistema MWh	Sekundarna regulacija + MWh	Sekundarna regulacija - MWh	Tercijerna regulacija + MWh	Tercijerna regulacija - MWh	Balansna energija iz drugih sistema MWh	Balansna energija data drugim sistemima MWh	Kompensacije u + MWh	Kompensacije u - MWh
Januar	5.674	2.740	2.723	3.434	1.076	958	0	290	992	1.050
Februar	1.514	7.957	5.624	2.100	2.503	600	0	120	234	2.652
Mart	5.702	3.404	5.532	1.808	2.642	232	0	497	4.656	750
April	3.950	4.700	1.515	3.673	893	325	0	50	75	1.618
Maj	2.062	5.039	2.417	5.743	57	431	0	0	1.080	694
Jun	4.968	2.967	2.684	2.449	1.372	469	80	886	2.710	132
Jul	5.543	3.885	1.270	1.181	248	258	74	460	2.589	2.020
August	5.489	5.457	279	169	438	808	720	155	1.733	1.978
Septembar	3.048	4.397	1.227	1.559	65	161	70	0	1.783	1.306
Oktobar	2.436	4.077	705	1.393	47	217	0	0	1.560	0
Novembar	7.835	3.051	0	180	45	967	587	80	2.974	0
Decembar	5.290	7.338	446	937	22	0	790	1.185	738	278
Ukupno	53.510	55.013	24.422	24.626	9.408	5.426	2.321	3.723	21.124	12.478

Tabela br. 5: Podaci o električnoj energiji u procesu balansiranja prenosnog sistema u Crnoj Gori za 2019. godinu

Mjesec	Prihodi sek. regulacija EUR	Prihodi terc. regulacija EUR	Ostvareni Prihodi od prodaje bal. el. energije EUR	Ostvareni prihodi od kompenzacije EUR	Ostvareni prihodi ukupno EUR	Troškovi sek. regulacija EUR	Troškovi terc. regulacija EUR	Ostvareni troškovi za kupovinu bal. el. energije EUR	Ostvareni troškovi za kompenzaciju EUR	Ostvareni troškovi ukupno EUR
Januar	133.269,82	34.063,77	14,00	31.500,00	198.847,59	232.381,54	82.820,72	0	48.005,92	363.208,21
Februar	89.044,59	30.020,80	0,00	79.560,00	198.625,39	409.984,91	170.882,28	0	13.679,64	594.546,76
Mart	63.277,03	8.108,35	0,00	22.500,00	93.885,38	387.220,89	150.179,12	0	272.189,76	809.589,77
April	128.552,17	11.375,00	5,00	48.540,00	188.472,17	106.058,05	62.533,38	0	4.384,50	172.975,93
Maj	201.012,46	15.079,16	0,00	20.820,00	236.911,62	169.162,63	3.966,69	0	63.136,80	236.266,12
Jun	85.703,52	16.406,22	0,00	3.960,00	106.069,74	187.888,82	33.990,81	4.914,80	151.608,80	378.403,23
Jul	41.329,51	9.032,94	46,00	71.710,00	122.118,45	88.918,97	17.383,31	6.077,62	146.845,14	259.225,04
August	5.910,49	28.282,94	15,50	70.219,00	104.427,93	19.537,49	30.625,00	68.746,1	101.311,18	220.219,77
Septembar	58.556,86	6.951,44	0,00	52.534,54	118.042,84	117.499,96	5.839,84	6.958,1	125.806,40	256.104,30
Oktober	57.344,68	10.687,96	0,00	0,00	68.032,64	67.575,75	4.219,68	0	120.343,15	192.138,58
Novembar	6.014,66	34.530,88	8,00	0,00	40.553,54	0,00	2.483,19	45.506,06	164.365,95	212.355,20
Decembar	19.917,92	0,00	118,50	7.236,75	27.273,17	22.296,22	895,82	53.277,85	45.430,40	121.900,29
Ukupno	889.933,71	204.539,46	207,00	408.580,29	1.503.260,46	1.808.525,23	565.819,84	185.480,53	1.257.107,64	3.816.933,20

Tabela br. 6: Finansijski pokazatelji prihoda i troškova u procesu balansiranja prenosnog sistema u Crnoj Gori za 2019. godinu

CG Cijena odstupanja po mjesecima i prosječna za 2019. godinu	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Prosjeak 2019 EUR	33,87
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR		
	36,59	45,18	54,32	32,98	35,82	37,03		
	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar		
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR		
	31,57	24,75	38,85	29,91	21,69	9,90		

Tabela br. 7: Prosječne cijene balansne električne energije u Crnoj Gori po mjesecima za 2019. godinu

3. Obnovljivi izvori energije i visokoefikasna kogeneracija - povlašćeni proizvođači

Zakon o energetici, Tržišna pravila kao i uredbe vezane za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju i garancije porijekla, definišu obaveze Operatora tržišta u funkciji operacionalizacije strategije razvoja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije. U Operatoru tržišta - Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju je formirana prateća infrastruktura i potrebna dokumentaciona osnova da se i ova značajna funkcija može uspješno realizovati.

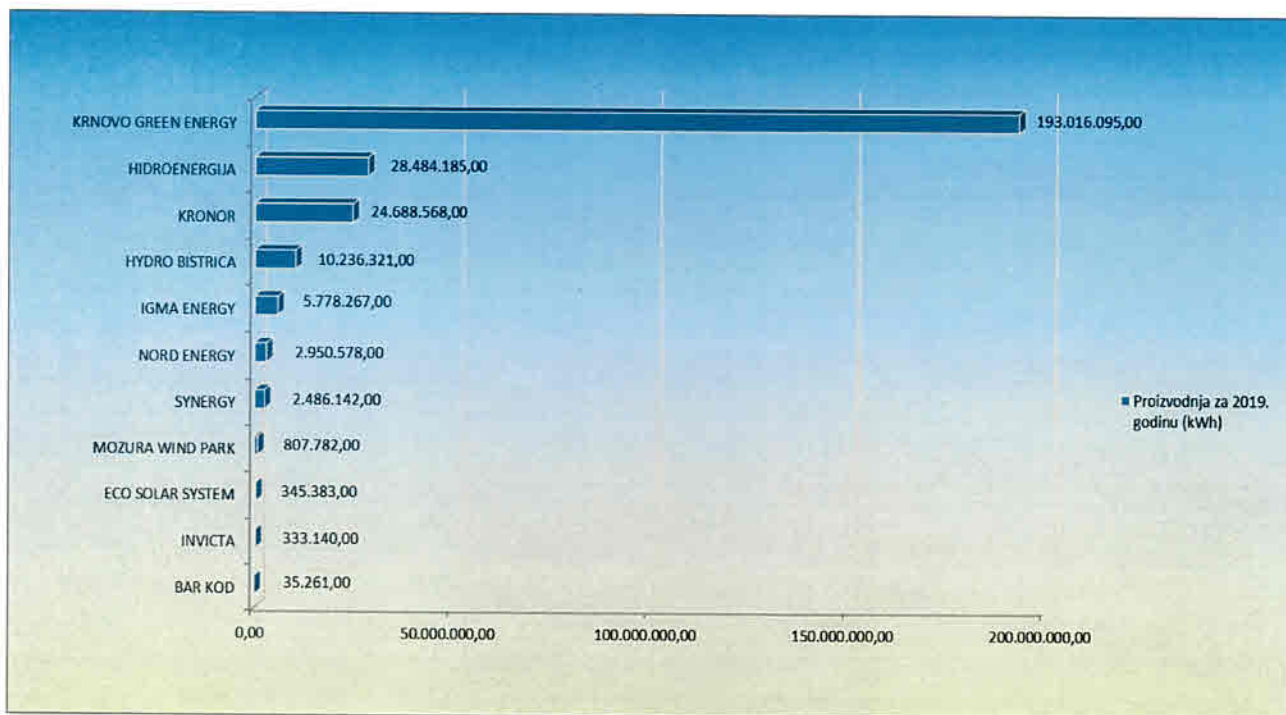
Na kraju 2019. godine u pogonu je bilo 19 proizvodnih objekata, od čega 14 malih hidroelektrana, 2 vjetroelektrane i 3 solarne elektrane. Na kraju 2019. godine 11 pravnih lica je imalo status povlašćenog proizvođača, što je za 4 pravna lica (5 proizvodnih objekata) više u odnosu na prethodnu godinu.

Pravna lica sa statusom povlašćenog proizvođača su:

1. DOO Hidroenergija Montenegro - mHE Jezeršćica, mHE Bistrica, mHE Orah, mHE Rmuš, mHE Spaljevići mHE Šekular i mHE Jelovica 2*,
2. DOO "Synergy" - mHE Vrelo,
3. DOO "Igma energy" - mHE Bradavec i mHE Piševska,
4. DOO "Kronor" - mHE Jara i mHE Babino polje,
5. DOO "Hydro Bistrica" - mHE Bistrica Majstorovina,
6. DOO "Nord energy" - mHE Šeremet potok,
7. DOO "Krново green energy" - VE Krново,
8. DOO "Mozura wind park" - VE Možura*,
9. DOO "Invicta" - SE Invicta*,
10. DOO "Eco solar system" - SE DG*,
11. DOO "Bar-kod" - SE BAR KOD*.

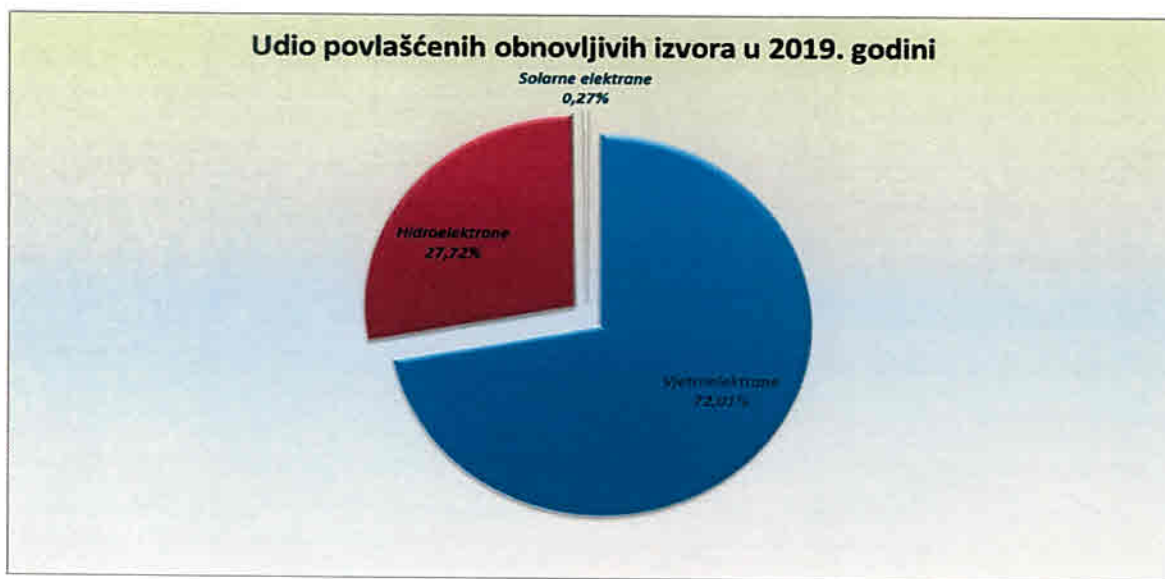
Napomena: * Proizvodni objekti koji su ušli u pogon tokom 2019. godine

Ukupna proizvodnja električne energije u objektima povlašćenih proizvođača u 2019. godini je prikazana na slici br. 2.

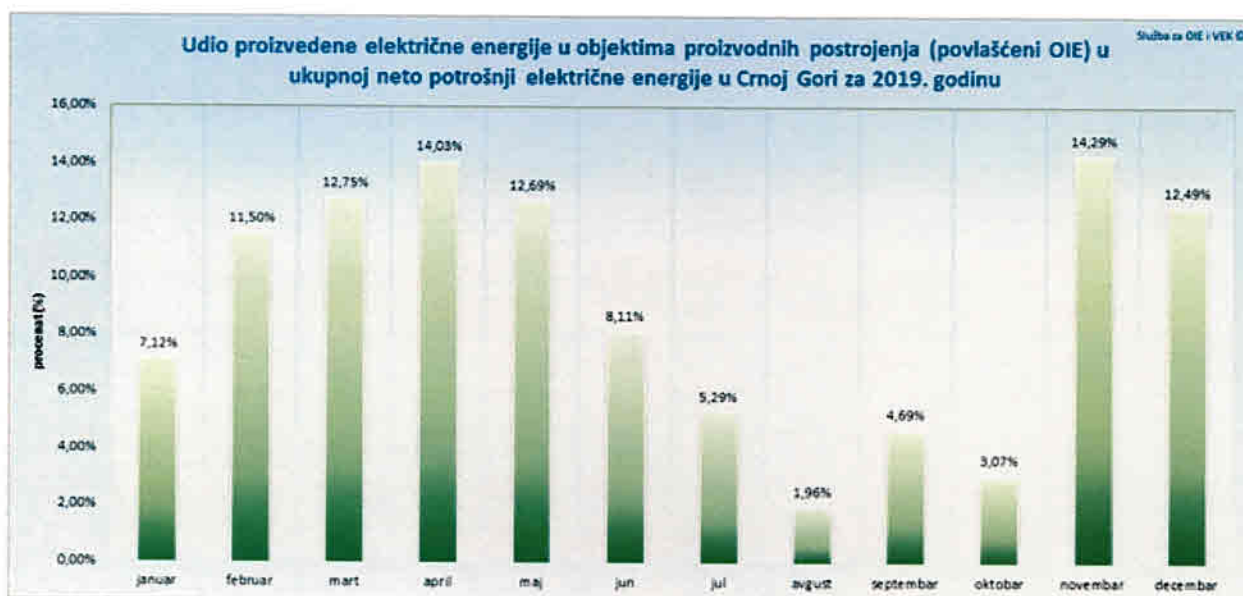
Slika br. 2: Proizvodnja električne energije u objektima povlašćenih proizvođača tokom 2019. godine

Ulaskom solarnih elektrana energetski miks je proširen, a vjetroelektrane su dominirale u ukupnoj proizvodnji, sa preko 70%. Procentualni udio u proizvodnji električne energije iz objekata povlašćenih proizvođača po vrstama izvora je prikazan na slici br. 3.

Slika br. 3: Procentualno učešće u proizvodnji po vrsti obnovljivog izvora u 2019. godini

Primjetan je rast udjela proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji električne i svih drugih oblika energije, u nastojanju ispunjavanja nacionalnog cilja za obnovljive izvore energije.

Slika br. 4: Proizvodnja električne energije povlašćenih proizvođača u odnosu na ukupnu potrošnju električne energije u 2019. godini

Na kraju 2019. godine Operator tržišta je imao 2 zaključena Ugovora o kupoprodaji proporcionalnog udjela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača, i to: sa EPCG AD Nikšić kao snabdjevačem i sa „UNIPROM“ DOO Nikšić kao kupcem samosnabdjevačem za potrebe Kombinata aluminijuma Podgorica. Uspješno je funkcionisao uspostavljeni sistem prenosa garancija porijekla (Agencija) i sistem pratećih finansijskih transakcija.

Zaključeni su ugovori o učestvovanju na tržištu električne energije sa svakim proizvođačem električne energije koji ima status povlašćenog proizvođača ili namjerava to da postane, kao i ugovori o otkupu električne energije sa proizvodnim objektima koji su u 2019. godini dobili status povlašćenog proizvođača.

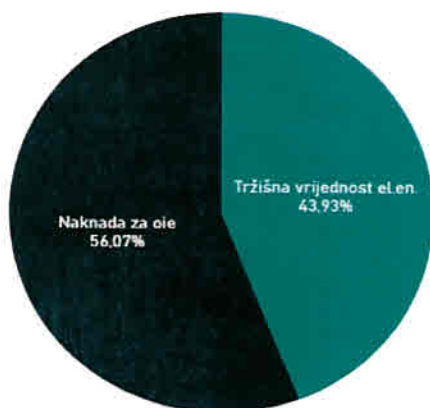
Krajem 2019.godine, Operator tržišta i Agencija su otpočeli saradnju na polju učlanjenja Crne Gore u evropsko tijelo za izdavanje garancija porijekla - AIB, čime će Crna Gora steći punopravno članstvo i biće omogućeno izdavanje garancija porijekla u skladu sa propisima EU, koje će biti priznate i van granica Crne Gore. U skladu sa propisima, biće omogućeno i trgovanje određenim garancijama porijekla.

2019	EPCG	UNIPROM	UKUPNO OTKUPLJENA ELEKTRIČNA ENERGIJA OD Operatora tržišta
januar	21.913.016 kWh	5.122.400 kWh	27.035.416 kWh
februar	28.484.665 kWh	51.828 kWh	28.536.493 kWh
mart	29.820.337 kWh	54.258 kWh	29.874.595 kWh
april	28.418.259 kWh	51.707 kWh	28.469.966 kWh

maaj	27.751.619 kWh	50.494 kWh	27.802.113 kWh
jun	19.827.116 kWh	36.076 kWh	19.863.192 kWh
jul	13.811.177 kWh	25.129 kWh	13.836.306 kWh
avgust	7.105.539 kWh	12.929 kWh	7.118.468 kWh
septembar	10.496.222 kWh	19.098 kWh	10.515.320 kWh
oktobar	7.266.594 kWh	13.222 kWh	7.279.816 kWh
novembar	28.303.160 kWh	51.498 kWh	28.354.658 kWh
decembar	30.358.875 kWh	55.238 kWh	30.414.113 kWh
UKUPNO	253.556.579 kWh	5.543.877 kWh	259.100.456 kWh

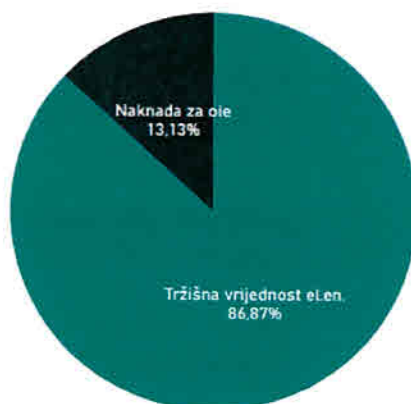
Tabela br. 9: Mjesečno učešće snabdjevača i kupca samosnabdjevača u kupovini električne energije iz OIE od Operatora tržišta tokom 2019. godine

Po osnovu zaključenih Ugovora sa snabdjevačem i kupcem samosnabdjevačem, Operator tržišta je ostvario prihod od snabdjevača EPCG u ukupnom neto iznosu od **29.880.857,73EUR-a**. Od toga vrijednost električne energije je iznosila **13.126.775,01 EUR-a**, dok je od naknade za podsticanje proizvodnje električne energije prihod iznosio **16.754.082,72 EUR-a**. Procentualno učešće u strukturi ukupnog prihoda od strane snabdjevača EPCG prikazano je na slici br. 5.

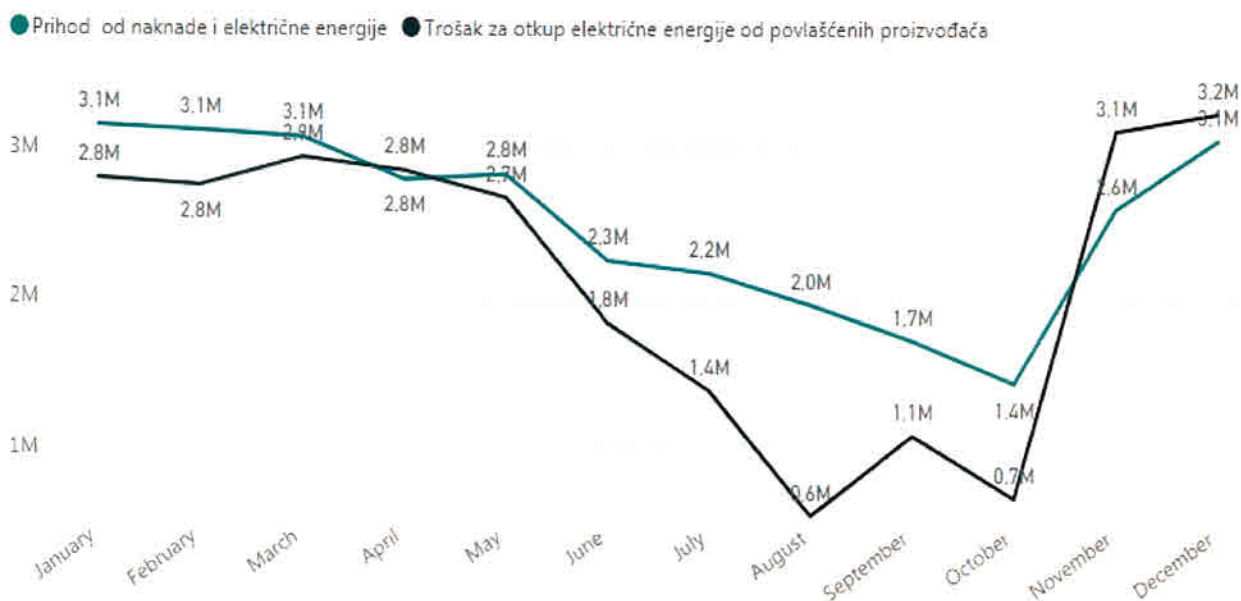
Slika br. 5: Procentualno učešće prihoda od snabdjevača EPCG u 2019. godini

Prihod od kupca samosnabdjevača „UNIPROM“DOO u 2019. u ukupnom neto iznosu je **278.397,06 EUR-a**, od čega je vrijednost električne energije iznosila **241.845,08 EUR-a**, a naknada za podsticanje proizvodnje električne energije **36.551,98 EUR-a**. Procentualno učešće u strukturi ukupnog prihoda od strane UNIPROM-a prikazano je na slici br. 6.

Slika br. 6: Procentualno učešće prihoda od UNIPROM-a u 2019. godini

Mjesečni trošak za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača u relaciji sa ukupnim mjesečnim prihodom od snabdjevača i samosnabdjevača u 2019. godini se kretao u skladu sa grafikom na slici br 7.

Slika br. 7: Prihodi i troškovi po osnovu OIE u 2019. godini

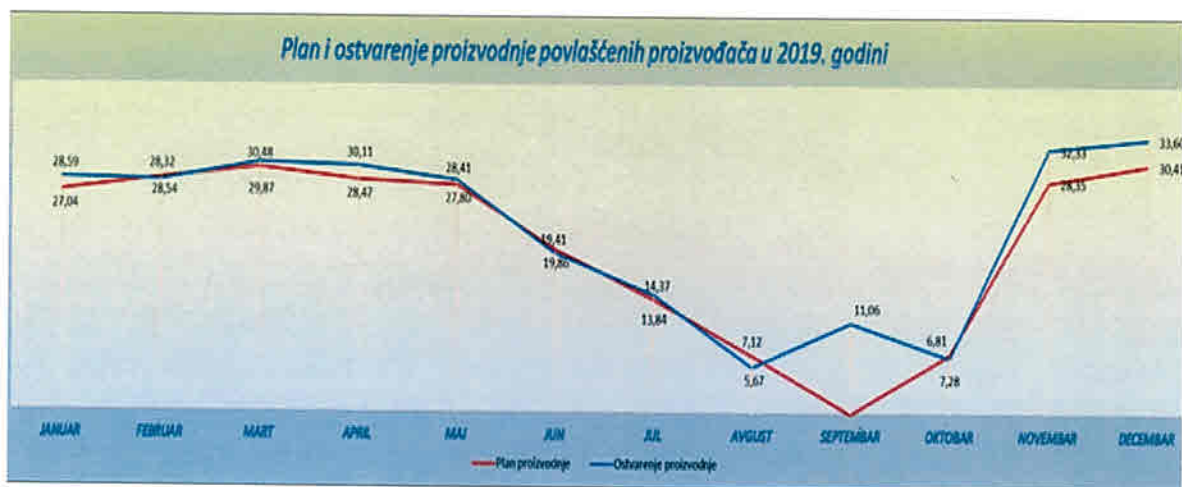
Po osnovu debalansa elektroenergetskog sistema Crne Gore koji su izazvali povlašćeni proizvođači u 2019. godini, sredstva koja su naplaćena od snabdjevača i kupca samosnabdjevača su umanjena za **138.286,88 EUR-a**, što predstavlja trošak balansiranja elektroenergetskog sistema. Na kraju 2019. godine Sredstva za otkup električne energije od povlašćenih proizvođača, koja su iz 2019. godine prenešena u 2020. godinu, iznose **4.122.169,75 EUR-a**.

U skladu sa ugovorima o otkupu električne energije tokom 2019. godine povlašćenim proizvođačima je plaćeno **25.898.798,53 EUR-a** u neto iznosu. Od toga podsticaj za proizvodnju električne energije je iznosio **12.028.969,64 EUR-a** neto, dok je vrijednost električne energije proizvedene u objekte povlašćenih proizvođača iznosila **13.869.828,89 EUR-a**, neto. Nastavljen je trend smanjenja iznosa koji se

odnosi na naknadu, tj. njenog procentualnog učešća. Tokom 2019. godine prvi put od početka otkup električne energije od povlašćenih proizvođača, dogodilo se da je vrijednost prodane električne energije bila veća od naknade za podsticanje koja se koristi da bi se proizvedeni kWh električne energije platio po podsticajnoj cijeni.

U 2019. godini zabilježen je rast proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije u objektima povlašćenih proizvođača, prije svega zbog ulaska u pogon VE Možura krajem 2019. godine. Ulaskom tri solarne elektrane došlo je i do diverzifikacije izvora - portfolio je proširen sa solarnim elektranama.

Proizvodnja u 2019. godini bila je veća za 10,03 % u odnosu na prethodnu, 2018. godinu.

Slika br. 8: Plan i ostvarenje proizvodnje svih povlašćenih proizvođača na mjesečnom nivou tokom 2019. godine u GWh

Osim svakodnevnih aktivnosti, u Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju usklađene su i dopunjene pojedine procedure u radu u skladu sa Zakonom o energetici i podzakonskim aktima.

Tokom 2019. godine predstavnici Službe su učestvovali u aktivnostima prema Energetskoj zajednici, donošenju novih uredbi od strane Vlade, tj. nadležnog Ministarstva ekonomije, Pravilnika o registru i načinu vođenja garancija porijekla, u komunikaciji sa predstavnicima Agencije i sl. Predstavnici službe su bili učesnici na nekoliko seminara u zemlji i seminaru održanom u Beču u novembru 2019. godine u organizaciji Energetske zajednice.

4. Međunarodna saradnja

Bitan aspekt djelovanja Operatora tržišta je i njegova međunarodna aktivnost, tj. saradnja sa institucijama koje se bave istom ili sličnom djelatnošću, kao i drugim relevantnim institucijama iz oblasti energetike.

Tokom 2019. godine Operator tržišta je ostvario:

1. Saradnju sa operatorima tržišta iz zemalja okruženja:

Tokom 2019. godine odvijala se poslovna komunikacija sa slovenačkim operatorom tržišta električne energije (BORZEN) i hrvatskim operatorom tržišta energije (HROTE). Dogovorena je dalja stalna komunikacija i saradnja. Planirana je i načelno dogovorena radna posjeta predstavnika BORZEN-a i HROTE-a Operatoru tržišta.

2. Učestvovanje na savjetovanjima, radnim grupama, seminarima i konferencijama

Tokom 2019. godine zaposleni u Operatoru tržišta su nastavili da aktivno učestvuju na savjetovanjima, seminarima, konferencijama i u radnim grupama na domaćem i regionalnom nivou.

Tokom 2019. godine predstavnici Operatora tržišta su, učešćem u radnim grupama, dali doprinos na izradi predloga izmjena i dopuna Zakona o energetici, uredbi koje donosi Vlada Crne Gore, Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije, Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i Pravilnika o registru i načinu vođenja garancija porijekla, u saradnji sa predstavnicima Agencije i izradi akta kojim će biti definisan način balansnog obračuna CEDIS-a.

Predstavnici Operatora tržišta su učestvovali na sastancima EMI (Electricity Market Initiative) radne grupe, na nivou zemalja Jugoistočne Evrope, u organizaciji USAID-a i USEA, uz aktivno učešće predstavnika Energetske zajednice. Ova radna grupa se bavi uspostavljanjem najboljeg modela povezivanja tržišta električne energije na dan unaprijed tržištu na prostoru Jugoistočne Evrope.

U novembru 2019. godine, predstavnik Operatora tržišta je učestvovao na seminaru u Beču u organizaciji Energetske zajednice.

U 2019. godini je nastavljeno učešće predstavnika Operatora tržišta u radnoj grupi WB6 pri Energetskoj zajednici.

Pet predstavnika Operatora tržišta je učestvovalo na VI Savjetovanju CG KO CIGRE sa prijavljenim referatima. Dva predstavnika su, sa prijavljenim referatom, učestvovali na XIV savjetovanju BH K CIGRE. Jedan predstavnik je učestvovao na ljetnjoj školi energetike u Poljskoj.

Predstavnici Operatora tržišta participiraju u radu Radne grupe za poglavlje 15 – energetika za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji.

Međunarodna aktivnost je izuzetno značajna, a posebno saradnja sa operatorima tržišta i berzama električne energije zemalja u regionu od kojih su neke članice Evropske unije. Zbog koristi koje Operator tržišta ima od razmjene znanja i praktičnih iskustava sa energetskim subjektima koji obavljaju istu i sličnu djelatnost kao Operator tržišta, kao i sa drugim relevantnim institucijama iz oblasti energetike, potrebno je kontinuirano nastavljati i unapređivati saradnju.

III RAD ODBORA DIREKTORA

Odbor direktora je u 2019. godini razmatrao brojna pitanja iz svoje nadležnosti.

Donio je: Izmjene i dopune Tržišnih pravila, koje su dostavljene Regulatornoj agenciji za energetiku na odobravanje; Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" –Podgorica; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" - Podgorica; odluku o izmjenama i dopunama odluke o menadžmentu; odluku o povećanju osnivačkog uloga DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" – Podgorica U Berzu električne energije DOO, kao i o imenovanju predstavnika u Odbor direktora Berze električne energije DOO; utvrdio je: Predlog odluke o izmjenama i dopuni Statuta Društva sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije"- Podgorica, predlog Izvještaja o poslovanju Društva sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije" - Podgorica, za 2018.godinu i sa Finansijskim iskazima Društva sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije" - Podgorica, za 2018.godinu i Izvještajem o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Društva za 2018.godinu, dostavio Vladi Crne Gore na usvajanje; Program rada i finansijski plan Društva sa ograničenom odgovornošću "Crnogorski operator tržišta električne energije" - Podgorica, za 2020. i 2021.godinu (Poslovni plan) i dostavio Vladi Crne Gore na saglasnost; predložio je Vladi Crne Gore imenovanje nezavisnog revizora za vršenje revizije finansijskih iskaza Društva za 2019.godinu, usvojio je Izvještaj o popisu imovine i obaveza Društva sa stanjem na dan 31.12.2018.godine; razmatrao je pitanja u vezi sa primjenom novog Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i druga pitanja iz svoje nadležnosti.

IV FINANSIJSKO POSLOVANJE I REGULATORMI OKVIR

1. ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS USPJEHA

U narednoj tabeli prikazana je struktura prihoda:

POSLOVNI PRIHODI	2019.	2018.
Prihodi od prodaje usluga	EUR Iznos	EUR Iznos
Najznačajniji su:		
-Prihod od prodaje usluga	629.673,31	603.698.29
-Ostali poslovni prihodi	-	15.433.15
Ukupno poslovni prihodi	629.673,31	619.131.44

Tabela br. 10: Struktura prihoda Operatora tržišta

Ovi prihodi se priznaju i vrednuju u skladu sa MRS 18 i MSFI 14 u dijelu razgraničenja.

Prihodi od prodaje usluga u iznosu od 629.673,31EUR-a nastali su shodno ugovorima o prenosu naknade za rad operatora koji su sklopljeni sa AD Elektroprivreda Crne Gore broj R-6-5/18, DOO

Uniprom broj R-6-3/18 i ugovorima o prenosu naknade za izvoz električne energije koji su sklopljeni sa Elektroprivredom Crne Gore AD broj R-6-6/18, Uniprom DOO broj R-6-4/18 i Energija Gas and Power DOO broj R-6-8/18.

Iznos prihoda iznad razumne dobiti 71.731,13 EUR-a je razgraničen i prikazan na poziciji pasivna vremenska razgraničenja-odloženi prihod u skladu sa članom 11, tačka 2 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list Crne Gore", br.27/19) ; razgraničenje prihoda iznad utvrđene razumne dobiti izvršeno je, u skladu sa MSFI 14 uvažavajući činjenicu da su cijene po kojima se ostvaruju ovi prihodi apsolutno regulisane, te da su razgraničenja objelodanjena.

2. FINANSIJSKI PRIHODI

Prihodi po osnovu kamate na sredstvima na žiro računima Društva u iznosu 473,34 EUR-a.

3. OSTALI PRIHODI

Ostali prihodi u iznosu od 211,02 EUR-a odnose se na prihod od smanjenja obaveza iz 2016.godine, a u skladu sa Odlukom Odbora direktora o usvajanju popisa br.20/101-3.

4. POSLOVNI RASHODI

	2019.	2018.
Rb 207 Poslovni rashodi (209,210,211,212)	617.255	610.211

U narednim tabelarnim pregledima prikazana je struktura rashoda:

Opis	2019.	2018.
	EUR Iznos	EUR Iznos
Rb. 209. Troškovi materijala	6.956,77	7.147,94
-Troškovi režijskog i kancelarijskog materijala	3.175,73	3.582,23
-Troškovi pomoćnog materijala	-	-
-Troškovi materijala za održavanje	615,23	457,11
-Troškovi rezervnih djelova	-	-
-Troškovi alata i inventara	19,26	82,56
-Troškovi ostalog materijala	40,68	40,02
-Troškovi električne energije	2.709,55	2.787,16
-Troškovi upotrebe vode	396,32	198,86
Rb.210. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	469.962,74	478.667,19
-Troškovi neto zarada	210.275,23	237.559,69
-Troškovi neto zarada stimulansi, varijabile i sl.	27.283,51	-
-Troškovi neto zarade po osnovu otpremnina za odlazak u penziju	8.902,64	11.667,71
-Troškovi poreza na zarade na teret zaposlenog	39.545,27	36.388,28
-Troškovi doprinosa na zarade i naknade na teret zaposlenog	95.020,46	102.095,11

-Troškovi doprinosa na teret poslodavca	39.681,93	40.884,71
-Troškovi naknada po ugovoru o konsult.uslugama (djelu)	1.654,22	1.927,60
-Troškovi naknada zaposlenima po osnovu ostalih naknada	613,00	53,86
-Troškovi naknada članovima Odbora direktora	15.991,92	17.456,62
-Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu	2.746,12	2.284,36
-Naknade troškova prevoza na službenom putu	4.488,67	2.715,81
-Naknade troškova prevoza na rad i sa rada	6.714,00	7.494,19
-Isplate za 8. mart	900,00	556,90
-Putni nalog-dnevnice	3.457,61	2.322,21
-Ostale naknade troškova zaposlenima, poslodavcu i drugima	12.688,16	15.260,14
Rb.211. Troškovi amortizacije i rezervisanja	7.727,82	6.629,84
-Troškovi amortizacije proporcionalnom metodom	7.727,82	6.629,84
Rb.212. Ostali poslovni rashodi	132.607,35	117.765,68
-Troškovi usluga prevoza u inostranstvu	-	961,80
-Troškovi PTT usluga u zemlji	6.245,26	5.489,85
-Drugi troškovi usluga održavanja	4.498,40	476,93
-Troškovi zakupa poslovnog prostora	43.396,68	47.215,87
-Troškovi komunalnih usluga	463,19	463,19
-Troškovi usluga čišćenja	2.326,35	909,60
-Troškovi revizorskih usluga	1.900,83	1.900,83
-Troškovi savjetovanja i druge intelektualne usluge	2.891,58	1.568,00
-Troškovi drugih neproizvodnih usluga	5.645,74	3.482,60
-Troškovi reprezentacije u zemlji	1.442,16	2.857,83
-Troškovi reprezentacije u inostranstvu	33,40	-
-Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada	4.178,37	1.510,67
-Troškovi platnog prometa u zemlji	42.378,01	35.514,92
-Troškovi platnog prometa u inostranstvu	280,55	80,95
-Troškovi prireza na porez na plate	5.512,25	5.941,55
-Drugi troškovi članarina, pretplate na sl.list	1.716,32	239,25
-Troškovi prireza na porez naknada	143,93	197,77
-Troškovi taksa	49,25	148,00
-Troškovi doprinosa Privrednoj komori	1.034,48	944,22
-Troškovi drugih doprinosa	6.791,70	7.623,05
-Troškovi oglasa	-	40,00
-Drugi nematerijalni troškovi	1.678,90	198,80
Rb. 218 –Ostali rashodi	823,17	758,67
-Rashodi kamata po obavezama za poreze i doprinose	400,43	-
-Obezbvđenje potraživanja od kupaca u inostranstvu	422,74	696,05
-Rashodi po osnovu ispravke materijalno beznačajnih potraživanja	-	62,62
U k u p n o: Rb. 207=209+210+211+212	617.254,68	610.969,32

Zarade zaposlenih obračunate su u skladu sa propisima o radu i odredbama opštih akata Društva. Sve zarade iz 2019.godine obračunate su i ukalkulisane na teret rashoda 2019. godine. Sve zarade i naknade su isplaćene u 2019.godini.

Troškovi naknada članovima Odbora direktora obračunati su u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 07-2426 od 21.09.2017.godine. Na sve naknade po navedenom osnovu obračunate su i uplaćene propisane obaveze: porez, prirez i doprinosi za penzijsko-invalidsko osiguranje.

Ostali lični rashodi i naknade odnose se na isplatu naknada koje se zaposlenima isplaćuju u skladu sa odredbama opštih akata Društva i propisima o radu i to: troškova smještaja i ishrane na službenom putu 2.746,12 EUR-a, dnevnice za službena putovanja 3.457,61 EUR-a, stimulansi, veći ostvareni radni učinak i radne grupe 27.283,51 EUR-a, naknada zaposlenima za zimnicu 7.820,00 EUR-a, naknada zaposlenima za 8.mart 900,00 EUR-a, naknadu prevoza zaposlenim 6.714,00 EUR-a i druge naknade.

Prosječni broj zaposlenih u Društvu u 2019. godini iznosi 17, dok je u 2018. godini prosječan broj zaposlenih bio 19.

Ukupni troškovi amortizacije za 2019.godinu obračunati su primjenom proporcionalnog metoda obračuna.

PTT usluge u iznosu 6.245,26 EUR-a su iskazane po osnovu poštanskih usluga u iznosu 703,65 EUR-a, integris usluga u iznosu od 3.588 EUR-a, po osnovu telefonskih usluga u iznosu 1.936,11 EUR-a i ostalih transportnih usluga u iznosu 17,50 EUR-a.

Troškovi zakupnine u iznosu 43.396,68 EUR-a nastali su po osnovu Ugovora o zakupu broj JN-15-8/18 od 31.12.2018. godine i Ugovora o zakupu br.19/594-14 od 29.07.2019. godine.

Troškovi drugih neproizvodnih usluga u iznosu od 5.645,74 EUR-a odnose se na naknadu Regulatornoj agenciji za energetiku u iznosu 3.111,84 EUR-a, naknadu za godišnje korišćenje računovodstvenog programa 240 EUR-a, usluge izrade akata po osnovu Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad 1.500 EUR-a, usluge izrade poslovnog materijala 505 EUR-a, troškove javnog oglašavanja 136,80 EUR-a i sl.

Ostali rashodi se odnose na rashode po osnovu kamate poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 400,43 EUR-a i rashode nastale usled otpisa potraživanja od kupaca koje je zastarjelo i nenaplativo u iznosu od 422,74 EUR-a (na osnovu Odluke Odbora direktora o usvajanju popisa br.20/101-3).

5. NETO REZULTAT

	2019.	2018.
Rezultat prije oporezivanja	12.279,82	11.416
Poreski rashod perioda	1.179	1.096
<i>Tekući porez na dobit</i>	<i>777</i>	<i>285</i>
Odloženi poreski rashod ili prihod	402	811
NETO REZULTAT - dobit	11.100,55	10.321

Poreski rashod perioda

Poreski rashod u smislu MRS 12 predstavlja zbir tekućeg poreza i odloženog poreza.

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit utvrđuje se na osnovu dobiti iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u Prijavi poreza na dobit, u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Tekući porez je iznos poreske obaveze za tekuću godinu koja je utvrđena u poreskoj prijavi poreza na dobit i za 2019. godinu iznosi 776,72 EUR-a.

Odložena poreska sredstva predstavljaju buduću poresku posledicu odbitnih privremenih razlika.

Odbitne privremene razlike nastaju kada je knjigovostvena vrijednost sredstva manja od poreske osnovice sredstva.

Neto rezultat

Društvo je za period 01.01.-31.12.2019.godine ostvarilo neto dobit u iznosu 11.100,55 EUR-a .

6. ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA

6.1. Stalna imovina

U Iskazu o finansijskoj poziciji - Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine objavljena je stalna imovina u iznosu od 172.713 EUR-a, a što se odnosi na nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opremu i Dugoročne finansijske plasmane – učešće u kapitalu drugih.

6.1.1. Nematerijalna ulaganja, nekretnine i oprema

O p i s	Nematerijaln a ulaganja	Oprema	Učešća u kapitalu ne amortizujese	U k u p n o
Nabavna vrijednost				
Stanje 01.01.2019.	212.914,05	52.782,84	120.010,00	385.706,89
Povećanje		7.170,20	30.000,00	47.963,85
Smanjenje				
Isknjižavanje rashod		10.793,65		10.793,65
Stanje na 31.12.2019.	212.914,05	70.746,69	150.010,00	433.670,74
Kumulirana ispravl.vrijednosti				
Stanje 01.01.2019.	203.375,72	39.060,52		242.436,24
Amortizacija za 2019.	1.940,00	5.787,82		7.727,82
Smanjenje				
Isknjižavanje rashod		10.793,65		10.793,65

Stanje ispravke 31.12.2019.	205.315,72	55.641,99		260.957,71
Vrijednost na dan 31.12.2019.	7.598,33	15.104,70	150.010,00	172.713,03
Vrijednost 31.12.2019.	7.598,33	15.104,70	150.010,00	172.713,03

Povećanje nabavne vrijednosti opreme u iznosu od 7.170,20 EUR-a odnosi se na nabavku: računara, mobilnog telefona i ostale računarske opreme.

Pozicija Učešće u kapitalu se odnosi na uplaćena sredstva na ime osnivačkog uloga u Berzu električne energije DOO na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore: u 2017.godini uplaćeno je 50.010.00 EUR-a, u 2018.godini 70.000.00 EUR-a, a u 2019.godini osnivački ulog je uvećan za 30.000,00 EUR-a. Ulog "COTEE" DOO čini 33,34% osnivačkog uloga Berze električne energije.

6.2. Odložena poreska sredstva

	2019.	2018.
Odloženo poresko sredstvo	536,20	938,75

Pozicija Odložena poreska sredstva je iznos poreza na dobit, utvrđen prema zahtjevima MRS 12, koji je Društvo platilo, ali koji će se povratiti u narednim periodima po osnovu odbitnih privremenih razlika.

Sadašnja vrijednost nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme koji se amortizuju je niža od neotpisane vrijednosti sredstava iz obrazca OA za 2019.godinu, pa po tom osnovu nastaje odloženo poresko sredstvo koje se evidentira u aktivni bilansa stanja i prikazuje se kao pozicija imovine.

Neotpisana vrijednost nematerijalne imovine i opreme koja se amortizuje iznosi 22.703,03

Neotpisana vrijednost nematerijalne imovine i opreme iz obrasca OA iznosi 28.660,78

Razlika $5.957,75 \times 9\% = 536,20$ Odloženo poresko sredstvo.

6.3 OBRTNA SREDSTVA

6.3.1. Kratkoročna potraživanja, gotovina i AVR

Ukupna kratkoročna potraživanja, plasmani, gotovina iskazana u Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine iznose 13.010.692 EUR-a.

U narednom prikazu data je struktura potraživanja.

Opis	2019.	2018.
	EUR Iznos	EUR Iznos
Najznačajniji kupci su:		
Elektroprivreda CG a.d.	3.768.314,20	2.218.131,32
Uniprom d.o.o Nikšić	379.441,89	1.567.055,04
CGES a.d.	160.234,32	283.165,55

Kombinat aluminijuma Podgorica	91.530,92	91.530,92
-Energija gas and power	308.901,17	84,42
S v e g a potraživanja od kupaca	4.708.422,40	4.161.085,94
-Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	-91.530,92	-92.226,87
Stanje potraživanja od kupaca	4.616.891,58	4.068.859,07
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	13.960,63	14.737,35

Potraživanja od EPCG odnose se na račune za decembar 2019.godine.

Potraživanja od Uniprom d.o.o. odnose se na dio računa iz 2019. godine

Potraživanja od CGES-a odnose se na račune iz septembra i oktobra 2019.godine.

Potraživanje od Energia gas and power odnosi se na račun iz septembra 2019.godine.

Ispravka vrijednosti nenaplativih potraživanja od kupaca na dan 31.12.2019. godine iznosi 91.530.82 EUR-a i ista se odnosi na potraživanja od Kombinata aluminijuma Podgorica, a po osnovu prijave broj 199/13 od 06.08.2013. godine, podnijete Privrednom sudu u Podgorici radi uključivanja potraživanja u stečajni postupak. Ovaj postupak još uvijek nije okončan.

Na poziciji Potraživanja za više plaćen porez na dobit iskazan je iznos koji se odnosi na potraživanja za više plaćeni porez na dobit iz ranijih godina.

6.3.2. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Iskazani podaci se odnose na stanje novčanih sredstava koja se nalaze na blagajni i žiro računima Društva na dan 31.12.2019.god.

Ova pozicija je iskazana u nominalnim vrijednostima.

	2019.	2018.
Gotovina u iznosu od	8.248.348,26	5.874.957,91
To čine sljedeći računi:		
-Prva banka Crne Gore	7.522.040,59	5.178.975,44
-Podgorička banka	963,70	1.052,70
-Hipotekarna banka BM	187.782,48	246.764,62
-NLB banka	23,64	775,92
-Hipotekarna banka RDP	525.824,76	435.472,39
-Hipotekarna banka biznis kartica	1.098,75	-
-Glavna blagajna	0,36	17,86
-Devizni račun Hipotekarna banka	10.614,98	11.898,98
-Devizni račun Prva banka Crne gore	-	-
Ukupno	8.248.348,26	5.874.957,91

Stanje na računima glavne knjige na kojima se vode novčana sredstva pojedinačno odgovaraju stanju izvoda sa žiro računa na dan 31.12.2019.godine i to kod Hipotekarne banke BM po izvodu br.48

od 27.12.2018.godine u iznosu 187.782,48 EUR-a, kod Hipotekarne banke RDP izvod br.138 od 31.12.2019. godine u iznosu 525.824,76 EUR-a, kod Prve banke CG po izvodu br. 55 na dan 31.12.2019. godine u iznosu 7,442,020.23 EUR-a, Kod Prve banke CG – Stambeni fond po izvodu br. 14. od 31.12.2019. godine u iznosu 80,020.36 EUR-a, kod Podgoričke banke po izvodu br. 12. od 31.12.2019. godine u iznosu 963,70 EUR-a, kod NLB banke po izvodu br. 3. od 30.12.2019. godine u iznosu 23,64 EUR-a, kod Hipotekarne banke biznis kartica po izvodu br. 9 od 31.12.2019. godine u iznosu 1.098,75 EUR-a .Stanje gotovine u blagajni na 31.12.2019. godine iznosi 0,36 EUR-a. Stanje sredstava po deviznom izvodu broj 2019002 od 19.11.2019. godine, se vodi kod Hipotekarne banke AD Podgorica u iznosu 10.614.98 EUR-a.

6.3.3. Potraživanja za PDV i AVR

	2019.	2018.
Potraživanja za PDV	131.010,19	2.325,98
AVR	481,12	509.949,11
Ukupno	131.491,31	512.275,09

Iznos od 131.010,19 EUR-a predstavlja poreski kredit (odnosno potraživanje za više plaćen porez na dodatu vrijednost), koji je nastao jer je PDV po ulaznim računima veći od PDV-a po izlaznim fakturama.

Iznos od 481,12 EUR-a nastao je po računima dobijenim od Sava osiguranje AD, koji su ispostavljeni u decembru 2019. a odnose se na obračunski period januar 2020.godine.

6.4. KAPITAL

6.4.1. Struktura kapitala na dan 31.12.2019. godine je sledeća:

	Struktura kapitala	2019.	2018.
30	OSNOVNI KAPITAL (Ulozi osnivača Vlada CG)	470.338,87	10.000,00
32	REZERVE	101.410,48	-
34	NERASPOREĐENA DOBIT	21.421,13	572.069,93
	340 – Neraspoređena dobit ranijih godina	10.320,58	561.749,35
	341 – Neraspoređena dobit tekuće godine	11.100,55	10.320,58
	Ukupno kapital (30+32+34)	593.170,48	582.069,93

Osnovni kapital u iznosu od 10.000.00 EUR-a, predstavlja osnivački ulog Osnivača (Vlada Crne Gore) po Odluci o osnivanju društva broj 03-10685 od 16.12.2010.godine.

Odlukom Vlade Crne Gore, br 07-340 od 14.02.2019. godine, kumulirana neraspoređena dobit, na dan 31.12.2017. godine, u iznosu od 561.749,35 EUR-a, raspoređena je na ime rezervi u iznosu od 101.410,48 EUR-a i na ime povećanja osnovnog kapitala Društva u iznosu od 460.338,87 EUR-a, tako da osnovni kapital društva na dan 31.12.2019. godine iznosi 470.338,87 EUR-a, rezerve 101.410,48 EUR-a,

neraspoređena dobit iz 2018.godine iznosi 10.320,58 EUR-a, a neraspoređena dobit iz 2019.godine iznosi 11.100,55 EUR-a.

6.4.2. Neraspoređena dobit

Iznos neraspoređene dobiti za 2019.godinu je utvrđen primjenom člana 11 tačka 2 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 27/19)/ u daljem tekstu Metodologija/ koji glasi:

Kada je ostvarena dobit veća od utvrđene razumne dobiti iz člana 9 ove metodologije zbog odstupanja ostvarenih veličina u odnosu na utvrđene veličine, koje su predmet korekcija iz stava 1 ovog člana, operator tržišta vrši vremensko razgraničenje prihoda.

Iznos prihoda iznad razumne dobiti iz stava 2 ovog člana, smatraće se prihodom godine u kojoj se primjenjuju korekcije utvrđene za godinu u kojoj su nastala vremenska razgraničenja.

Prihodi Društva se ostvaruju primjenom cijena koje su apsolutno regulisane i precizirane odlukom koju donosi Regulatorna Agencija za energetiku za regulatorni period, u skladu sa MSFI 14.

Neraspoređena dobit tekuće godine iznosi 11.100,55 EUR-a

6.5. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE

6.5.1. Kratkoročne obaveze iz poslovanja, ostale kratkoročne obaveze i PVR

Obaveze se klasifikuju kao kratkoročne ako se očekuje da će biti izmirene u toku uobičajnog poslovnog ciklusa, a najdalje u roku od 12 mjeseci od izvještajnog perioda.

Opis	2019.	2018.
Obaveze prema dobavljačima:	EUR-a Iznos	EUR-a Iznos
-Krnovo Green Energy	2.880.041,00	3.919.787,85
-Hidroenergija Montenegro	333.495,34	269.741,71
-Elektroprivreda CG	110.421,30	-
-CGES	160.233,19	-
-Kronor	287.754,72	267.234,88
-Synergy	37.915,44	42.789,17
-Igma energy	85.463,27	97.333,83
-Crnogorski Telekom	5,43	5,50
-Clean express	-	211,02
-Uniprom	2.855,24	-
-Deponija	20,63	20,64
-Planet		50,49
-Telenor	468,80	477,34
-Pošta Crne Gore	149,00	19,75
-Hydro Bistrica	131.860,52	111.281,83
-Čistoća	20,65	20,65

-EPCG (utrošak el.energije)	295,06	261,17
-Stambena zgrada Bul.Sv.Petra Cetinskog	7,00	7,00
-Uniqa osiguranje	-	115,96
-Holding One	0,10	3.166,09
-Ljetopis	0,06	8,07
-Nord energy	50.702,44	42.991,34
-Invicta	2.027,33	-
-Eco solar System	5.091,94	-
-Bar-Kod	3.637,11	-
-Studentska zadruga PG	0,01	-
-Sava osiguranje	558,90	-
-Dobavljači iz inostranstva		-
		-
Ukupno dobavljači	4.093.024,33	4.755.524,29
Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja		
-Obračunati a nefakturisani troškovi PVR	-	-
-PVR OIE i balansni mehanizam	8.426.015,07	4.502.262,56
-odloženi prihod po osnovu metodlogije RDP	71.731,13	
-Ostale kratkoročne obaveze	-	362.461,93
-ostale obaveze za doprinose na teret poslodavca i porez na zarade	-	92,82
Ukupno Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja	8.497.746,20	4.864.816,31
Obaveze po osnovu PDV-a razgraničene		412.627,39
Ukupno kratkoročne obaveze	12.589.591,26	10.032.968,99

Ovi računi se priznaju i vrednuju u skladu sa MSFI 14.

Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja proizilaze iz specifičnog poslovanja Društva (računi 4909 i 4932), koji je vezan za balansni mehanizam i otkup električne energije od povlašćenih proizvođača i prodaje iste snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima tj. prometa koji se odvija uz primjenu regulisanih cijena.

-vremenska razgraničenja za OIE i balansni mehanizam: 8.426.015,07 EUR-a

-odloženi prihod po osnovu metodologije RDP: 71.731,13 EUR-a

Djelatnost Društva kao operatora tržišta, vezana za za primjenu balansnog mehanizma i vršenja obračuna finansijskog poravnanja, kao i poslovanje koje obuhvata otkup i prodaju električne energije od povlašćenih proizvođača ne predviđa mogućnost ostvarivanja bilo kakvih koristi (nadoknade, provizije, marže).

Finansijskim planom Društva planiran je isključivo prihod ostvaren kroz naknadu za rad operatora tržišta u skladu sa odobrenim RDP-om, te se prilivi i odlivi po osnovu balansnog mehanizma i kupoprodaje električne energije od povlašćenih proizvođača iskazuju u bilansu stanja zaduživanjem ili razduživanjem prelaznog knjigovostvenog računa (konta razgraničenja).

Odloženi prihod po osnovu primjene Metodologije je iznos prihoda iznad razumne dobiti koji je razgraničen, kako je naznačeno u vezi neraspoređene dobiti.

7. SUDSKI SPOROV I POTENCIJALNE OBAVEZE

Pred nadležnim sudovima u Crnoj Gori, u toku je jedan sudski postupak protiv Operatora tržišta koji je, u 2014.godini, pokrenuo tužilac En+Group Limited (Channel Islands, Jersey), protiv osam tuženih subjekata, između ostalih i Operatora tržišta, za osporavanje priznatih potraživanja stečajnih povjerilaca u postupku stečaja u Kombinatoru aluminijuma Podgorica.

Konkretno, u slučaju Operatora tržišta, En+Group Limited je, u stečajnom postupku KAP-a, osporio priznata/utvrđena potraživanja Operatora tržišta, po osnovu naknade za rad operatora tržišta u iznosu od 94.199,94 EUR-a i po osnovu odstupanja predaje i prijema električne energije od voznih redova (balansnog mehanizma), u iznosu od 12.794.279,27 EUR-a. Privredni sud je, krajem 2014.godine, spojio sve postupke u kojima je tužilac En+Group Limited, a u vezi sa potraživanjima prijavljenim u stečajnom postupku KAP-a, te odbacio tužbu En+Group Limited, nakon čega su, u narednom periodu, uslijedili dalji postupci pred Apelacionim sudom Crne Gore i Privrednim sudom u Podgorici.

Početkom 2016.godine, Privredni sud je odredio da se razdvajaju postupci u ovoj pravnoj stvari i svaki zasebno vodi. Saglasno navedenom, postupak po tužbi En + Limited Group protiv Operatora tržišta i KAP-a u stečaju, se od tog perioda nastavlja i vodi pred Privrednim sudom u Podgorici i po pravnim sredstvima pred Apelacionim sudom Crne Gore.

U međuvremenu, u 2019.godini, tužilac En+Limited Group je obavijestio da je promijenio sjedište i državu registracije, što je uslovalo nastavak procesnih radnji i postupanja u odnosu na te novoiskazane okolnosti i zahtjeve tužioca.

Dakle, imajući u vidu da je ovaj postupak u toku pred nadležnim sudovima u Crnoj Gori, punomoćnik Operatora tržišta ne može procijeniti dužinu trajanja istog i procjenu uspjeha u sporu.

V ZAKLJUČNI STAVOVI

Operator tržišta električne energije je tokom 2019. godine uspješno obavljao svoju djelatnost.

U 2019. godini Operator tržišta nije uspio da trajno riješi pitanje obezbjeđivanja adekvatnijih prostornih uslova i tehničko-tehnološke opremljenosti za rad. Operator tržišta i dalje funkcioniše u uslovima iznajmljenog i nedovoljno uslovnog poslovnog prostora, kao i nepotpunih softverskih i hardverskih rješenja. Da bi na pravi način, profesionalno odgovorio sve zahtjevnijim obavezama upravljanja tržištem električne energije, rješavanje ovih pitanja treba da bude prioritet Operatora tržišta u narednom periodu.

U 2019. godini izvršene su izmjene i dopune određenih internih akata Operatora tržišta u cilju pojednostavljivanja procedura za prijem i učestvovanje na tržištu električne energije i stvaranja boljih pretpostavki za uspostavljanje pune konkurencije, kako na veleprodajnom, tako i na maloprodajnom tržištu. Jasno su postavljene procedure, definisane obaveze i odgovornosti u odnosima sa svim učesnicima na tržištu električne energije.

U Službi za ekonomsko-finansijske i opšte poslove obavljani su poslovi iz informatičke, ekonomsko-finansijske i pravne oblasti. Omogućeno je nesmetano funkcionisanje informacionog sistema, računovodstva, postupaka javnih nabavki, poslova praćenja i primjene zakona i drugih propisa, odnosa sa Agencijom, upisa, razvrstavanja, otpremanja i arhiviranja dokumentacije.

Služba za organizovanje i upravljanje tržištem električne energije je u potpunosti odgovorila svojim obavezama bez obzira na broj aktivnih učesnika koji se na tržištu električne energije konstantno uvećavao. Na tržištu električne energije u Crnoj Gori na kraju 2019. godine je učestvovalo 49 učesnika, od čega su 42 trgovci, 3 snabdjevači i po jedan kupac samosnabdjevač, proizvođač, operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema. Pravovremena dostava i pouzdanost podataka provajdera mjerenja su ključan elemenat za ostvarenje RDP-a Operatora tržišta i blagovremeno i profesionalno obavljanje djelatnosti, što predmetnom domenu rada Službe za tržište daje novu, dodatnu dimenziju. Stoga se posebno naglašava da su najveći izazovi u obavljanju redovnih poslova Službe za tržište električne energije u toku 2019. godine posledica neodgovarajućih rješenja dostave podataka provajdera mjerenja (CEDIS, CGES i ZDS) Operatoru tržišta i nedostaci postojeće Metodologije za utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijena balansne električne energije.

U Službi za obnovljive izvore energije i visokoefikasnu kogeneraciju u toku 2019. godine uredno su obavljani svi poslovi vezani za ovaj dio djelatnosti Operatora tržišta, posebno u segmentu ažuriranja podataka o proizvodnji i finansijskom obračunu električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača. Na kraju 2019. godine u pogonu je bilo 14 mHE, vjetroelektrane „Krnovo“ i „Možura“ i 3 solarne elektrane, čime se proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije gotovo utrostručila u odnosu na prethodnu godinu. Sve obaveze prema povlašćenim proizvođačima su uredno izmirivane.

Predstavnici Operatora tržišta su aktivno učestvovali u izradi predloga izmjena i dopuna postojećih, kao i izradi novih zakonskih i podzakonskih akata iz nadležnosti Vlade Crne Gore i Agencije, iz oblasti energetike.

Finansijski iskazi za 2019. godinu, ukazuju na uspješno poslovanje u izvještajnoj godini. Ostvaren je pozitivan finansijski rezultat izražen kroz računovodstvenu neto dobit od **11.100,55 EUR-a**.

Imajući u vidu razvojne potrebe Operatora tržišta, i dalje postoji potreba za jačanjem kadrovskih potencijala, obezbjeđivanjem adekvatnog poslovnog prostora za rad i neophodne informatičke infrastrukture.

Broj: 20/919-1

Podgorica, 03.09. 2020. godine

IZVRŠNI DIREKTOR,

Rajko Kovačević

Društvo sa ograničenom odgovornošću
"Crnogorski operator tržišta
električne energije" – Podgorica
Broj: 20/920-2
Podgorica, 07.09.2020.godine

Na osnovu člana 23 stav 2 alineja 6 Statuta Društva sa ograničenom odgovornošću »Crnogorski operator tržišta električne energije«-Podgorica (»Službeni list CG«, br. 13/11, 60/11, 39/15 i 40/19), Odbor direktora Društva sa ograničenom odgovornošću »Crnogorski operator tržišta električne energije«-Podgorica, na sjednici održanoj 07.09.2020.godine, donio je

ODLUKU

1. Utvrđuje se Predlog izvještaja o poslovanju Društva sa ograničenom odgovornošću »Crnogorski operator tržišta električne energije« - Podgorica, za period 01.01.-31.12.2019.godine, sa Finansijskim iskazima Društva za 2019.godinu.
2. Materijali iz tačke 1 ove odluke, sa Izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2019.godinu, dostavljaju se Vladi Crne Gore, radi usvajanja.
3. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

ODBOR DIREKTORA,

Predsjednica,

Maja Pavićević

20/3772.
28.04. 20.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza

71302/2019

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02849097 Šifra djelatnosti: 4618
Popunjava: Snežana Marković
Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE" - PODGORICA
Sjedište: BULEVAR SVETOG PETRA CETINJSKOG BR.120, PODGORICA, CRNA GORA

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
00(dio)	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002		172,713.00	143,271.00
012	I. GOODWILL	003			
01 bez 012	II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		7,598.00	9,539.00
	III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005		15,105.00	13,722.00
020, 022, 023, 026, 027(dio), 028(dio), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		15,105.00	13,722.00
024, 027(dio), 028(dio)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027 (dio), 028(dio)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009		150,010.00	120,010.00
030, 031(dio), 032(dio), 039 (dio)	1. Učešća u kapitalu	010		150,010.00	120,010.00
031(dio), 032 (dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011			
032(deo), 033 do 038, 039(dio)	3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013		536.00	939.00
04	D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014			
	E. OBRTNA SREDSTVA	015		13,010,692.00	10,470,829.00
10 do 13,15	I. ZALIHE	016			

	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017		13,010,692.00	10,470,829.0 0
20, 21, 22 osim 223	1. Potraživanja	018		4,616,892.00	4,068,859.00
223	2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019		13,961.00	14,737.00
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	020			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021		8,248,348.00	5,874,958.00
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022		131,491.00	512,275.00
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023		13,183,941.00	10,615,039.0 0
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102 do 109)	101		593,171.00	582,070.00
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		470,339.00	10,000.00
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		101,411.00	
330, 331 i 333	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	105			
332 i 334	V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	106			
34	VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107		21,421.00	572,070.00
35	VII. GUBITAK	108			
237	VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109			
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110			
40(dio)	I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111			
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112			
414, 415	1. Dugoročni krediti	113			
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	114			

498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115			
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116		12,590,770.00	10,032,969.00
	I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117		12,590,770.00	10,032,969.00
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118			0
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120		4,093,024.00	5,117,986.00
45, 46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121		8,497,746.00	4,914,983.00
47, 48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122			
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123			
40(dio)	II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	124			
	E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125		13,183,941.00	10,615,039.00

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorici

Datum prijema 28.04.2020.

Datum obrade 28.04.2020.

Datum štampe 28.04.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Snežana Marković

Snežana Marković

M.P.

Odgovorno lice

Rajko Kovačević

Rajko Kovačević

20/377-2
28.04. 20

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza

71302/2019

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02849097 Šifra djelatnosti: 4618
Popunjava: Snežana Marković
Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE" - PODGORICA
Sjedište: BULEVAR SVETOG PETRA CETINJSKOG BR.120, PODGORICA, CRNA GORA

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201		629,674.00	619,131.00
60, 61	1. Prihodi od prodaje	202		629,674.00	603,698.00
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206			15,433.00
	II. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207		617,255.00	610,211.00
50	1. Nabavna vrijednost prodane robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209		6,957.00	7,148.00
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		469,963.00	478,667.00
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		7,728.00	6,630.00
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		132,607.00	117,766.00
	A. POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213		12,419.00	8,920.00
66	I. FINANSIJSKI PRIHODI	214		473.00	586.00
56	II. FINANSIJSKI RASHODI	215		400.00	
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216		73.00	586.00
67, 68, 691 i 692	I. OSTALI PRIHODI	217		211.00	2,669.00
57, 58, 591 i 592	II. OSTALI RASHODI	218		423.00	759.00
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219		-212.00	1,910.00
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220		12,280.00	11,416.00
690 - 590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			

	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222		12,280.00	11,416.00
	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223			
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224			
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225			
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava	226			
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227			
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228			
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229		1,179.00	1,095.00
721	1. Tekući porez na dobit	230		777.00	285.00
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231		402.00	810.00
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232		11,101.00	10,321.00
	J. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorici

Datum prijema 28.04.2020.

Datum obrade 28.04.2020.

Datum štampe 28.04.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

M.P.

Snežana Marković

Snežana Marković

Odgovorno lice

Rajko Kovačević

Rajko Kovačević

OBRAČUN AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTAVA

u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza
71302/2019

Opunjava pravno lice	
Matični broj: 02849097	Šifra djelatnosti: 4618
Opunjava: Snežana Marković	
Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CRNOGORSKI OPERATOR RŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE" - PODGORICA	
Jediće: BULEVAR SVETOG PETRA CETINJSKOG BR.120, PODGORICA, CRNA GORA	

Broj grupe	Početni saldo	Kupovina sredstava koja se stavljaju u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrednost (2 + 3 - 4)	Stopa %	Amortizacija (5 x 6)	Neotpisana vrijednost na kraju godine (5 - 7)
I	2	3	4	5	6	7	8
I							
II							
III							
IV		1,156.20		1,156.20	25.00	289.05	867.15
V	33,691.19	6,014.00		39,705.19	30.00	11,911.56	27,793.63

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorici

Datum prijema 28.04.2020. Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Datum obrade 28.04.2020. M.P. Rajko Kovačević

Datum štampe 28.04.2020. Šef računovodstva

S. Marković

Direktor

STATISTIČKI ANEKS
u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

20/377-2

28. 04.

20.

Broj iskaza

71302/2019

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02849097	Šifra djelatnosti: 4618
Popunjava: Snežana Marković	
Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE" - PODGORICA	
Sjedište: BULEVAR SVETOG PETRA CETINJSKOG BR.120, PODGORICA, CRNA GORA	

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca podijeljen sa brojem mjeseci)	001		17.00	19.00
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		629,674.00	603,698.00
62	Prihodi od aktiviranja u?inaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005			15,433.00
650	Prihodi od zakupnina	006			
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodane robe	008			
511	Troškovi materijala za izradu	009			
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		2,965.00	3,453.00
513	Troškovi goriva i energije	011		2,710.00	2,787.00
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		420,709.00	415,609.00
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		7,235.00	8,284.00
53	Troškovi proizvodnih usluga	014			
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		10,744.00	477.00
533	Troškovi zakupnina	016		43,397.00	47,216.00
534 i 535	Troškovi sajmovi i troškovi reklame i propagande	017			
536	Troškovi istraživanja	018			
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		14,240.00	10,719.00
552 i 553	Troškovi premija osiguranja i troškovi platnog prometa	020		46,837.00	37,107.00
573	Gubici od prodaje materijala	021			

10	Zalihe materijala	022			
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025			
	Analitički prikaz nematerijalne imovine pravnog lica				
652	Prihodi od naknade po osnovu patenata	026			
652	Prihodi po osnovu autorskih prava	027			
652	Prihodi od prodaje licenci	028			
010	Ulaganja u razvoj	029			
0100	Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	030			
0101	Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	031			
0102	Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	032			
0103	Ostali izdaci za razvoj	033			
0108	Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	034			
0109	Obezvređivanje vrijednosti ulaganja u razvoj	035			
011	Koncesije, patent, licence i slična prava	036			
0110	Koncesije	037			
0111	Patenti	038			
0112	Licence	039			
0113	Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	040			
0114	Druga slična prava	041			
0118	Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	042			
0119	Obezvređivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	043			
012	Goodwill	044			
0120	Goodwill nastao po osnovu stečajne (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica	045			
0121	Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu	046			
0129	Obezvređivanje goodwill-a	047			
014	Ostala nematerijalna ulaganja	048			
0140	Računarski programi	049			9,700.00
0141	Pravo korištenja gradskog građevinskog zemljišta	050			

0142	Ulaganja u lizing	051			
0145	Ostala nematerijalna ulaganja	052			
0148	Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	053		1,940.00	462.00
0149	Obezvređivanje ostalih nematerijalnih ulaganja	054			
015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	055			
0150	Ulaganja u razvoj u pripremi	056			
0151	Interni generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	057			
0155	Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	058			
0159	Obezvređenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	059			
016	Avansi za nematerijalna ulaganja	060			
0160	Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	061			
0161	Avansi za druga nematerijalna ulaganja	062			

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U Podgorici

Datum prijema 28.04.2020.

Datum obrade 28.04.2020.

Datum štampe 28.04.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Snežana Marković

[Signature]

Odgovorno lice

Rajko Kovačević

[Signature]

Crna Gora
Poreska uprava
Područna jedinica
Podgorica

Prijava poreza na dobit

PORESKI OBVEZNIK

Naziv DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CRNOGORSKI
OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE" - PODGORICA

PIB i šifra DJP 02849097 302

Adresa 20176 BULEVAR SVETOG PETRA CETINJSKOG BR.120
PODGORICA

Djelatnost 4618 Spec. posredovanje u prodaji posebnih proizvoda

Period od 01.01.2019 **do** 31.12.2019

Iznos prijavljene poreske obaveze 0.00 EUR

Naziv banke **Broj računa**

Prva banka CG 535-0000000012178-17

PODGORIČKA 550-0000000012542-93
BANKA AD
PODGORICA,
MEMBER OF OTP
GROUP

NLB BANKA AD 530-0000000019709-56
PODGORICA

Prva banka CG 00-501-0004182.8

Podaci o poreskom konsolidovanju

Odobrena finansijska konsolidacija ne

Broj i datum rješenja kojim je odobrena finansijska konsolidacija -

PIB i naziv poreskog obveznika na kojeg se prenosi poreska obaveza

-

Utvrđivanje poreske obaveze

Red. broj	OPIS	IZNOS U eurima
	A. Poslovna dobit i gubici	0.00
	I. Finansijski rezultat iz bilansa uspjeha	0.00
1.	Dobit poslovne godine	12,279.82
2.	Gubitak poslovne godine	0.00
	II. Kapitalni dobici i gubici	0.00
3.	Kapitalni dobici	0.00
4.	Kapitalni gubici	0.00
	III. Uskladjivanje rashoda	0.00
5.	Troškovi amortizacije iskazani u bilansu uspjeha	7,727.82

V.Uskladivanje prihoda		0.00
28.	Iznos poreza po odbitku na dividende i udjelu u dobiti koji je platila nerezidentna filijala rezidentnog poreskog obveznika	0.00
29.	Iznos kamata između povezanih lica koje su manje od tržišnih kamata	0.00
VI.Korekcija prihoda po osnovu transfernih cijena između povezanih lica		0.00
30.	Obracunati prihodi primjenom transfernih cijena	0.00
31.	Obracunati prihodi primjenom tržišnih cijena	0.00
32.	Razlika obracunatih prihoda(red.br.31-30)>0	0.00
VII.Ostale korekcije		0.00
33.	Prihod od naplacenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu, a koja u ranijem poreskom periodu (godina____) nijesu priznata kao rashod u poreske svrhe	0.00
34.	Rashodi koji po osnovu obezvređivanja imovine u ranijem poreskom periodu nijesu priznati u poreske svrhe (godina____) za imovinu koja je otuđena u poreskom periodu, odnosno oštećena usljed više sile (član 18a Zakona)	0.00
35.	Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, koji nijesu bili priznati u poreske svrhe u prethodnim poreskim periodima (godina____)	0.00
VIII.Oporeziva dobit		0.00
36.	Oporeziva dobit (1-3+4+5-6+7 do 24+27+28+29+32 -33-34-35) >0	8,630.20
37.	Gubitak (2+3-4-5+6-7do 24-27-28-29-32+33+34+35) >0	0.00
38.	Iznos gubitka u poreskoj prijavi iz prethodnih godina, do visine oporezive dobiti	0.00
39.	Ostatak oporezive dobiti (red. br.36-38) >0	8,630.20
B.Kapitalni dobici i gubici		0.00
40.	Ukupni kapitalni dobici tekuće godine(redni broj 3)	0.00
41.	Ukupni kapitalni gubici tekuće godine(redni broj 4)	0.00
42.	Kapitalni dobici (red. br.40-41) >0	0.00
43.	Kapitalni gubici (red. br.41-40) >0	0.00
44.	Prenijeti kapitalni gubici iz ranijih godina do visine iznosa pod rednim brojem 42	0.00
45.	Ostatak kapitalnog dobitka (red. br. 42-44)>=0	0.00
C.Poreska osnovica		0.00
46.	Poreska osnovica(red.br.39+100% od red.br.45)>0	8,630.20
Umanjenje poreske osnovice		0.00
47.	Prihodi po osnovu dividendu i udjela u dobiti rezidentnih pravnih lica	0.00
48.	Umanjena poreska osnovica (red. br.46-47)	8,630.20
49.	Iznos poreza (red. br.48 x 9%)	776.72
Umanjenje poreza		0.00

Prenos poslovnih gubitaka

Red. broj	OPIS	IZNOS U eurima
1.	Iznos dobiti iskazane pod rednim brojem 36 poreske prijave	0.00
2.	Iznos gubitka iz prethodnih godina	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
3.	Iznos gubitka za pokrice (upisuje se manji od iznosa pod rednim brojem 1 ili 2)	0.00

Prenos kapitalnih gubitaka

Red. broj	OPIS	IZNOS U eurima
1.	Iznos kap.dobiti iskazane pod rednim brojem 42 poreske prijave	0.00
2.	Iznos gubitka iz prethodnih godina	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
	Iznos gubitka	0.00
3.	Iznos gubitka za pokrice (upisuje se manji od iznosa pod rednim brojem 1 ili 2)	0.00

Broj dokumenta PG-29480/20

Datum prijema: 13.03.2020

Datum obrade: 13.03.2020

Datum štampe: 13.03.2020

Dokument je podnijen elektronskim putem.

Izjava pod krivičnom i materijalnom odgovornošću

Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su podaci navedeni u izvještaju tačni i potpuni.

RAJKO KOVAČEVIĆ (2007967290027)

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA
ELEKTRIČNE ENERGIJE", PODGORICA**

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU**

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE
ENERGIJE", PODGORICA**

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU**

SADRŽAJ

	Strana
I IZVJEŠTAJ REVIZORA	1 - 4
II FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI:	
BILANS USPJEHA ZA 2019. GODINU	5
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE	6
III NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	7 - 29

Društvo za reviziju finansijskih iskaza d.o.o.
Ul. Vasa Raičkovića br. 5, Podgorica
Tel/faks: +382 20 244 652
Mob. tel. +382 67 802 881
e-mail: eurorev@t-com.me

IZVJEŠTAJ REVIZORA

Osnivaču DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije", Podgorica

Kvalifikovano mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije", Podgorica (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31.12.2019. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za 2019. godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za kvalifikovano mišljenje*, priloženi finansijski izvještaji Društva u svim značajnim aspektima prikazuju fer i istinito finansijski položaj Društva na dan 31.12.2019. godine, njegovu finansijsku uspješnost te novčane tokove za godinu koja se završava na ovaj datum u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, i računovodstvenim politikama objavljenim u napomeni 2 uz finansijske izvještaje.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

Kao što je objelodanjeno u Napomenama 4.3. i 4.5., nijesu evidentirana potraživanja od naknade za rad operatora i sredstava za pokrivanje troškova balansiranja prenosnog sistema prouzrokovanog debalansom u isporučenoj energiji za oktobar, novembar i decembar 2019. godine. Nijesu evidentirane ni obaveze prema dobavljačima za balansiranje sistema za novembar i decembar 2019. godine. Po ovom osnovu, ne možemo se uvjeriti za koji iznos su podcijenjena potraživanja od kupaca, obaveze prema dobavljačima i pasivna vremenska razgraničenja.

Nije vršeno obezvrjeđenje vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana u "Berzu električne energije" u skladu sa MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje, obzirom da nije počela sa obavljanjem osnovne djelatnosti i da ukupan gubitak Berze na kraju 2019. godine iznosi 94 % kapitala. Shodno navedenom, nismo u mogućnosti da se uvjerimo u potencijalne efekte koje svođenje fer vrijednosti udjela može imati na iskazanu vrijednost dugoročnih finansijskih plasmana i negativne revalorizacije rezerve na dan 31.12.2019. godine.

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja.

Nezavisni smo od Društva u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i adekvatni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja o njima, i ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Adekvatno priznavanje, vrednovanje i objelodanjivanje prihoda od prodaje usluga</i>	
Društvo ostvaruje poslovne prihode od prodaje usluga. Prihodi od usluga se odnose na prihode od naknada za rad operatora i prihode po osnovu naknada za izvoz električne energije. Potraživanja po ovom osnovu se odnose na ugovorena potraživanja od pravnih lica učesnika na tržištu električne energije. Utvrdili smo da je prihod od prodaje usluga ključno pitanje revizije zbog njihovog značajnog iznosa, te rizika priznavanja i vrednovanja prihoda i sa njima povezanim potraživanjima. Objelodanjene informacije koje se odnose na priznavanje prihoda i sa njima povezanim potraživanjima izvršeno je u napomenama broj 3.1. i 4.3. u Napomenama uz finansijske izvještaje.	Naše revizijske procedure su uključivale: - Razumijevanje politika i procedura koje se primjenjuju na priznavanje prihoda kao i analizu i testiranje efikasnost funkcionisanja internih kontrola koje se odnose na proces priznavanja prihoda i procjenu potraživanja; - Obavljanje analitičkih postupaka ključnih komponenti Društva, analizirajući aktuelne performanse sa istim performansama prethodne godine; - Obavljanje cut-off procedura na uzorku transakcija prihoda na kraju godine kako bi se zaključilo da li je priznavanje obavljeno za odgovarajući vremenski period; - Testiranje na bazi uzorka ispostavljenih faktura i praćenje do njihove naplate, te adekvatnost obuhvatanja plaćanja; - Provjera na bazi uzorka uslova navedenih u fakturi; - Testiranje starosne strukture potraživanja i adekvatnost izvršenog otpisa; - Pregled objelodanjivanja u napomenama. Zaključak: <i>Na osnovu izvršenih aktivnosti, nismo utvrdili materijalne greške za priznavanje i vrednovanje prihoda i potraživanja.</i>

Ostala pitanja

Reviziju finansijskih izvještaja za 2018. godinu obavio je prethodni revizor koji je u svom izvještaju od 24. jula 2019. godine izrazio nemodifikovano mišljenje.

Odgovornosti menadžmenta za finansijske izvještaje

Menadžment je odgovoran za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s punim MSFI i za one interne kontrole za koje menadžment odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili grešaka. U sastavljanju finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s nastavkom poslovanja i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na stalnosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Vlasnik je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usled prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRS, koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- identifikujemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog iskaza nastalog usled prevare je veći od rizika nastalog usled greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, falsifikovanje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- sagledavamo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo adekvatnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je izvršio menadžment.

- donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane menadžmenta i, na onosvu pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju.

Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom mišljenju na objelodanjivanje u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija. Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugom i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u veoma rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopštiti u našem izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posledice saopštavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog saopštavanja.

Podgorica, 10. avgust 2020. godine

EUROREV DOO, Podgorica

Savic Dejan, Ovlašćeni revizor

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Bilans uspjeha za 2019. godinu

	Napomena	2019. EUR	2018. EUR
POSLOVNI PRIHODI	3.1.		
Prihodi od prodaje	4	629.674	603.698
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		-	-
Ostali poslovni prihodi		-	15.433
		629.674	619.131
POSLOVNI RASHODI	3.1.		
Nabavna vrijednost prodate robe		-	-
Troškovi materijala	5	(6.957)	(7.148)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	6	(469.963)	(478.667)
Troškovi amortizacije	7	(7.728)	(6.630)
Ostali poslovni rashodi	8	(132.607)	(117.766)
		(617.255)	(610.211)
POSLOVNI REZULTAT		12.419	8.920
FINANSIJSKI PRIHODI	3.2.	473	586
FINANSIJSKI RASHODI	3.2.	(400)	-
FINANSIJSKI REZULTAT		73	586
OSTALI PRIHODI		211	2.669
OSTALI RASHODI		(423)	(759)
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI		(212)	1.910
REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		12.280	11.416
PORESKI RASHOD PERIODA			
Tekući porez na dobit		(777)	(285)
Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda		(402)	(810)
		(1.179)	(1.095)
NETO REZULTAT	17	11.101	10.321

Napomene na stranama 7 - 29 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
Izvještaj revizora – strane 1 - 4.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine

	Napomena	2019 EUR	2018. EUR
AKTIVA			
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja	3.4., 9	7.598	9.539
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.5., 10	15.105	13.722
Dugoročni finansijski plasmani	3.6., 11	150.010	120.010
		172.713	143.271
Odloženi porez		536	939
Obrtna imovina			
Zalihe	3.8.	-	-
Potraživanja	3.9., 12	4.616.892	4.068.859
Potraživanje za više plaćeni porez na dobitak		13.961	14.737
Kratkoročni finansijski plasmani		-	-
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	13	8.248.348	5.874.958
Aktivna vremenska razgraničenja i PDV	3.10., 14	131.491	512.275
		13.010.692	10.470.829
UKUPNA AKTIVA		13.183.941	10.615.039
PASIVA			
Kapital			
Kapital	15	470.339	10.000
Rezerve	16	101.411	-
Neraspoređena dobit	17	21.421	572.070
		593.171	582.070
Kratkoročne obaveze	3.3.		
Kratkoročne finansijske obaveze		-	-
Obaveze iz poslovanja	18	4.093.024	5.117.986
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	3.10., 19	8.497.746	4.914.983
Obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda		-	-
Obaveze po osnovu poreza na dobit		-	-
		12.590.770	10.032.969
UKUPNA PASIVA		13.183.941	10.615.039

Podgorica, april 2020. godine

DOO "Crnogorski operator tržišta
električne energije", Podgorica
Izvršni direktor
Rajko Kovačević

Napomene na stranama 7 - 29 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.
Izvještaj revizora – strane 1 - 4.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje

Djelatnost i organizacija

1. DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" je jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću za organizovanje i upravljanjem tržišta električne energije. Društvo je osnovano Odlukom o osnivanju od 23.12.2010. godine. U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima, "Crnogorski operator tržišta električne energije" je upisan u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 5-0610998/001 od 29.07.2011. godine kao Društvo sa ograničenom odgovornošću.

Osnivač i vlasnik Društva je Vlada Crne Gore.

Sjedište Društva je u Podgorici bul. Svetog Petra Cetinjskog br. 120.

Organi Društva su:

- Odbor direktora, koji upravlja i rukovodi Društvom. Odbor broji tri člana koje imenuje Osnivač na predlog Ministarstva.
- Izvršni direktor koji zastupa i predstavlja Društvo i organizuje i vodi poslovanje Društva.

Djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje tržištem električne energije na teritoriji Crne Gore u skladu sa Zakonom o energetici, a naročito: utvrđivanje tržišnih pravila za regulisanje načina organizovanja i funkcionisanja tržišta električne energije; utvrđivanje pravila i procedura za javno nadmetanje u skladu sa uputstvima Regulatorne agencije za energetiku; vođenje evidencije o snabdjevačima i kvalifikovanim kupcima i njihovim međusobnim obavezama; prikupljanje naknada za podsticanje obnovljivih izvora energije i kogeneracije od snabdjevača tarifnih i kvalifikovanih kupaca, kao i drugim djelatnostima predviđenim aktom o osnivanju.

Broj zaposlenih na kraju 2019. godine je 18 (2018. godine 19 radnika).

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Izjava o usaglašenosti

2.1. Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Društva i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI i MRS

2.2. Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu MRS odnosno MSFI koji su bili u primjeni na dan 01.01.2013. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Crne Gore. Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 01.01.2013. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Crnoj Gori i, saglasno tome, nisu primijenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja.

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji Crne Gore pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je proglasio IASB i usvojio i objavio nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje.

Na osnovu obavještenja Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore primjenjuju se standardi izdati do 31.07.2013. godine. Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 31.07.2013. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori. Rukovodstvo Društva nije usvojilo nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

Novi standardi i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, ali nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori

2.2.1. Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda su u primjeni:

Standardi	Datum primjene za finansijske izvještaje koji počinju na ili nakon
Izmjene MRS 32 (Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza)	01.01.2014.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 (Investicioni entiteti)	01.01.2014.
Izmjene MRS 36 (Objavljivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu)	01.01.2014.
Izmjene MRS 39 (Novacije derivata i nastavak računovodstva zaštite)	01.01.2014.
Izmjene MRS 39 (Definisani planovi primanja: Naknade zaposlenih)	01.07.2014.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2010-2012	01.07.2014.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2011-2013	01.07.2014.
IFRIC 21 – Dažbine	01.01.2014.
Izmjene MSFI 11 (Računovodstveni tretman spajanja ulaganja u zajedničke operacije)	01.01.2016.
Izmjene MRS 16 i MRS 38 (Razjašnjenje prihvatljive metode amortizacije i depresijacije)	01.01.2016.
Izmjene MRS 16 (Poljoprivreda; Plodonosne biljke)	01.01.2016.
Izmjene MRS 27 (Equity metoda u pojedinačnim finansijskim izvještajima)	01.01.2016.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2012-2014	01.01.2016.
Izmjene MRS 1 – Podsticanje objelodanjivanja	01.01.2016.
Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 28 (Zavisni entitet: Primjena izuzeća od konsolidacije)	01.01.2016.
MSFI 14 – Regulisana vremenska razgraničenja	01.01.2016.
Izmjena MRS 12 (Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke)	01.01.2017.
Izmjene MRS 7 (Podsticanje objelodanjivanja)	01.01.2017.
Godišnja unaprjeđenja Standarda – Ciklus 2014-2016	01.01.2017.
MSFI 9 – Finansijski instrumenti	01.01.2018.
MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima	01.01.2018.
Izmjene MRS 40 – Investicione nekretnine (Prenos investicionih nekretnina)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 2 – Plaćanje akcijama (Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja akcijama)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 4 – Ugovori o osiguranju (primjena MSFI 9)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 9 – Finansijski instrumenti (Karakteristike plaćanja unaprijed sa negativnom kompenzacijom)	01.01.2018.
IFRIC 22 – Transakcije u stranim valutama i razmatranje pretplata	01.01.2018.
Godišnje unaprjeđenje Standarda – Ciklus 2014-2016	01.01.2018.
MSFI 16 – Lizing	01.01.2019.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

IFRIC 23 – Neizvjesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobit	01.01.2019.
Godišnje unaprjeđenje – Ciklus 2015-2017	01.01.2019.
Izmjene MSFI 9 – Finansijski instrumenti (Mogućnosti plaćanja unaprijed sa negativnom kompenzacijom)	01.01.2019.
Izmjene MRS 19 – Primanje zaposlenih (Plan izmjena, ograničenja i poravnjenja)	01.01.2019.
Izmjene MRS 28 – Investicije u pridružene entitete i zajednički poduhvate (Dugoročni interesi u pridruženim entitetima zajedničkim poduhvatima)	01.01.2019.

Novi Standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

2.2.2. Standardi koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni:

Novi i izmijenjeni standardi	Datum stupanja na snagu
MSFI 17 – Ugovor o osiguranju	01.01.2021.
Izmjene MSFI 9, MRS 9 i MSFI 7 (Reforma uporedive kamatne stope)	01.01.2020.
Izmjene MSFI 3 – Poslovne kombinacije (Definicija poslovanja)	01.01.2020.
Izmjene MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (Definicija materijalnosti)	01.01.2020.
Konceptualni okvir u MFSI	01.01.2020.

Korišćenje procjenjivanja

2.3. Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

11.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Koncept nastavka poslovanja

2.4. Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da stanje u privredi i buduće mjere monetarne i ekonomske politike neće imati značajan negativan uticaj na budući finansijski položaj i rezultate poslovanja Društva.

Osnovne računovodstvene politike

3. Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja godišnjeg računa za 2019. godinu su sledeće:

Prihodi i rashodi

3.1. Prihodi obuhvataju prihode od poslovnih, finansijskih i ostalih aktivnosti "COTEE", robe, proizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka, prihodi od subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja dažbina po osnovu prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od naknada i drugi prihodi koji su obračunati u knjigovodstvenoj ispravi, nezavisno od vremena naplate.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nijesu različiti od prihoda. Dobici uključuju dobitke proistekle iz prodaje dugoročnih sredstava, nerealizovane dobitke (npr. one što proističu iz revalorizacije vrjednosnih papira). Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti društva i gubitke. Troškovi koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne rashode (troškovi ostalog materijala, proizvodne usluge, rezervisanja, amortizacija, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi pravnog lica nezavisni od rezultata, bruto zarade i ostali lični rashodi), nezavisno od momenta plaćanja.

12.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definicije rashoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nijesu po svojoj prirodi drugačiji od drugih rashoda.

Gubici uključuju, na primjer, one koji su posljedica katastrofa, kao što su požar i poplava, ali i one koji su proizašli iz prodaje dugoročnih sredstava. Definicija rashoda, takođe, uključuje nerealizovane gubitke, na primjer, one proizašle iz efekata porasta kurseva strane valute u vezi sa zaduživanjem Društva u toj valuti. Kada se gubici priznaju u bilansu uspjeha, prikazuju se posebno, zbog toga što je saznanje o njima korisno za donošenje ekonomskih odluka. Gubici se obično prikazuju na neto osnovi, nakon umanjena za odgovarajuće prihode.

Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

3.2. Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja u skladu sa MRS 23 Troškovi pozajmljivanja, priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali, osim u mjeri u kojoj su kapitalizovani. Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja direktno pripisani sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se kvalifikuje (sredstvima kojima je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za upotrebu), kapitalizuju se kao dio nabavne vrijednosti ili cijene koštanja tog sredstva.

Kapitalizacija kamate i drugih troškova pozajmljivanja vrši se u skladu sa MRS 23 Troškovi pozajmljivanja. Samo troškovi pozajmljivanja koji su nastali u periodu od početka ulaganja u sredstvo koje se kvalifikuje do završetka svih aktivnosti potrebnih za njegovu upotrebu ili prodaju, mogu da se uključe u nabavnu vrijednost tog sredstva. Troškovi pozajmljivanja nastali prije i posle perioda kapitalizacije priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

Obaveze

3.3. Obavezama se smatraju dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Obaveza je svaka obaveza koja predstavlja ugovorenu obavezu:

- a) predaje gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom pravnom licu, ili
- b) razmjene finansijskih instrumenata sa drugim pravnim licem pod potencijalno nepovoljnim uslovima.

Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju za plaćanje u periodu dužem od godine dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dio dugoročnih obaveza koji dospijeva za plaćanje u periodu kraćem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja iskazuju se kao kratkoročne obaveze.

Prilikom početnog priznavanja "COTEE" mjeri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštnu vrijednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi se uključuju u početno mjerenje svih finansijskih obaveza.

Obaveze u stranoj valuti, kao i obaveze sa valutnom klauzulom procjenjuju se na dan sastavljanja finansijskih izvještaja po srednjem kursu strane valute na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Razlike koje se tom prilikom obračunaju obuhvataju se kao rashodi perioda.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnjanja i sl. vrši se direktnim otpisivanjem.

Nematerijalna ulaganja

3.4. Nematerijalna ulaganja su sredstva koja se mogu identifikovati kao nematerijalna i bez materijalnog obilježja, a mogu biti pribavljena ili interno generisana u skladu sa smjernicama MRS 38.

Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i podliježu amortizaciji nematerijalna ulaganja koja ispunjavaju uslove propisane MRS 38 Nematerijalna ulaganja, imaju korisni vijek trajanja duži od godinu dana, s tim što će se korekcija iznosa vršiti u skladu sa promjenama u računovodstvenoj regulativi.

Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i interno generisana nematerijalna ulaganja (interno stvoreni softveri i sl), za koja, u zavisnosti od vrste, može da postoji amortizacija, kroz proporcionalni metod. Ovo pitanje je regulisano paragrafima 8,13, 54 - 66 MRS 38.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju uslove za priznanje kao osnovno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja.

U nabavnu vrijednost, odnosno cijenu koštanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava ako su ispunjeni uslovi za primjenu MRS 23 Troškovi pozajmljivanja u skladu sa Pravilnikom.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda.

Prilikom obračuna amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme koristiće se procijenjeni vijek trajanja i stope amortizacije.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe grupa osnovnih sredstava, koji služi za obračun amortizacije i primjenjene stope su sledeće:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Procijenjeni korisni vijek (godina)</i>	<i>Stopa amortizacije %</i>
Građevinski objekti	40	2,50
Automobili	10	10,00
Računarska oprema	5	20,00
Softveri, licence	5	20,00
Telefonski aparati	5	20,00
Mobilni telefoni	4	25,00
Oglasne table	5	20,00
Usisivači	5	20,00
Q ormar sigurnosni	10	10,00

Vrijednost sredstava putem amortizacije se proporcionalno raspoređuje na rashode tokom korisnog vijeka trajanja.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme vrši se od momenta kad je sredstvo spremno za upotrebu.

Osnovicu za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrijednost ili cijena koštanja.

Dugoročni finansijski plasmani

3.6. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica i dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se dugoročni krediti, hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća i ostali dugoročni plasmani.

Dugoročni finansijski plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja poštenu vrijednost nadoknade koja je data za njih. Transakcioni troškovi uključuju se u početno mjerenje svih finansijskih sredstava.

U posebnim finansijskim izvještajima, ulaganja u zavisna društva koja se obuhvataju u konsolidovanim finansijskim izvještajima iskazuju se po metodu nabavne vrijednosti ili u skladu sa MRS 39.

Alat i sitan inventar

3.7. Kao stalno sredstvo priznaju se i podliježu amortizaciji sredstva alata i sitnog inventara čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana i čija nabavna vrijednost prelazi 200 EUR-a.

Sredstva alata i inventara koja ne zadovoljavaju navedene uslove iskazuju se kao obrtna sredstva (zalihe) i otpisuju se u cjelosti stavljanjem u upotrebu.

17.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Zalihe

3.8. Zalihe robe mjere se po nabavnoj vrijednosti ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Nabavna vrijednost uključuje vrijednost po fakturi dobavljača, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje privredno društvo može naknadno da povрати od poreskih institucija kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Neto prodajna vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu vrijednost umanjenu za procijenjene troškove prodaje.

Utvrđivanje neto prodajne vrijednosti vrši se za svaku stavku zaliha robe posebno.

Obračun izlaza zaliha robe vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene.

Smanjenje vrijednosti zaliha vrši se u slučaju djelimičnog gubljenja kvaliteta svojstva zaliha, na bazi predloga komisije koja je izvršila popis i konstatovala činjenično stanje, kao i u slučaju kada je neto prodajna cijena manja od cijene koštanja ili nabavne cijene zaliha. Zalihe se računovodstveno obuhvataju u skladu sa MRS 2 Zalihe.

Kratkoročna potraživanja i plasmani

3.9. Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja:

- od zaposlenih,
- od članova,
- od kupaca,
- po osnovu datih akontacija, prodaje robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospjeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana bilansa.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Rok naplate potraživanja od kupaca je do 30 dana, od dana nastanka dužničko povjerilačkih odnosa. Kratkoročna potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture. Indirektan otpis, odnosno ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrijednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je od roka za naplatu prošlo 24 mjeseca.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti, na predlog Komisije za popis, donosi Odbor direktora društva sa stanjem na 31. decembar.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda vrši se ukoliko je nenaplativost izvjesna i dokumentovana, društvo nije uspjelo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu i potraživanje je prethodno bilo uključeno u prihode društva.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na predlog Komisije za popis donosi Odbor direktora društva sa stanjem na 31. decembar.

Direktan otpis preko 36 mjeseci je obavezan, zbog zastarjelosti potraživanja.

Vremenska razgraničenja

3.10. Koncept i relevantni propisi primjene balansnog mehanizma i vršenja obračuna finansijskog poravnanja propisuju da "COTEE", kao operator tržišta treba da vrši obračun, a ne i da ostvaruje bilo kakve koristi (naknade, provizije i dr.) po tom osnovu. Kako se, u obračunskom periodu, ne može ostvarivati dobit (koristi) od balansnog mehanizma, tako se prilivi i odlivi po ovom osnovu iskazuju samo u bilansu stanja zaduženjem i razduženjem određenog prelaznog knjigovodstvenog računa (konta razgraničenja).

U slučaju da na kraju godine, nakon izvršenog obračuna odstupanja i sprovedenog sistema finansijskog poravnanja, u skladu sa Tržišnim pravilima i Metodologijom kojom se uređuje utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije, preostane dio sredstava, Operator tržišta ("COTEE") dužan je da ta sredstva uplati Operatoru prenosnog sistema, najdalje do kraja februara tekuće za prethodnu godinu.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE" PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Zakonska obaveza "COTEE" da otkupljuje električnu energiju od povlašćenih proizvođača i prodaje je snabdjevačima, kupcima samosnabdjevačima i operatorima zatvorenog distributivnog sistema, definiše da "COTEE" ne može, po tom osnovu ostvarivati prihode ni rashode, pa se otkup i prodaja električne enegije iz obnovljivih izvora iskazuju knjiženjem u bilansu stanja, zaduženjem i razduženjem konta vremenskih razgraničenja.

"COTEE" je nosilac balansne odgovornosti za balansnu grupu koju čine povlašćeni proizvođači. U slučaju kada je u obračunskom intervalu ova balansna grupa ostvarila deficit u proizvodnji električne energije u odnosu na plan, "COTEE" je, nakon sprovedenog količinskog i finansijskog obračuna iz balansnog mehanizma, dužan da u ime balansne grupe uplati iznos za deficit na žiro račun namijenjen za balansni mehanizam. Suprotno, ukoliko je u obračunskom intervalu ostvaren suficit u proizvodnji električne energije u odnosu na plan, "COTEE" naplaćuje sredstva u visini ostvarenog suficita iz sredstava balansnog mehanizma. Navedeni prenos sredstava, vrši se na osnovu količinskog i finansijskog obračuna debalansa koji sprovodi služba za tržište električne energije i knjiži se na poseban analitički račun vremenskih razgraničenja, a odnosi se na obračun, naplatu i isplatu naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoeфикаsne kogeneracije.

Dugovni saldo na kraju godine se prikazuje kao potraživanje i predstavlja prelazni oblik kratkotrajne imovine (kvazi-imovina) - aktivna vremenska razgraničenja.

Potražni saldo na kraju godine se prikazuje kao obaveza i predstavlja prelazni oblik kratkotrajne obaveze (kvazi-obaveza) - pasivna vremenska razgraničenja.

Dugoročna rezervisanja

3.11. Dugoročno rezervisanje priznaje se kada:

- "COTEE" ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja,
- je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza, i
- iznos obaveza može pouzdano da se procijeni.

Ukoliko nijesu ispunjeni ovi uslovi rezervisanje se ne priznaje.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za troškove restrukturiranja preduzeća, rezervisanja za penzije i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza (pravnih ili stvarnih), nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi, radi njihovog izmirenja i koji se mogu pouzdano procijeniti (npr. sporovi u toku), kao i rezervisanje za izdate garancije i druga jemstva.

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike prate se po vrstama, a njihovo smanjenje, odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Mjerenje rezervisanja vrši se u iznosu koji je priznat kao rezervisanje i on predstavlja najbolju procjenu izdatka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanja se ispituju na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

Ukoliko je učinak vremenske vrijednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se očekuje da će biti potreban za izmirenje obaveze.

Zbog vremenske vrijednosti novca, rezervisanja u vezi sa odlivima koji nastaju odmah posle dana bilansa stanja štetnija su od onih gdje odlivi gotovine u istom iznosu nastaju kasnije. Rezervisanja se, dakle, diskontuju, tamo gdje je učinak značajan.

Diskontna stopa je stopa prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Diskontna stopa ne odražava rizike za koje su procjene budućih tokova gotovine korigovane.

Kad nastane izdatak po osnovu obaveza za koje je izvršeno rezervisanje, stvarni izdaci se ne priznaju kao rashod, već se vrši ukidanje prethodno izvršenog rezervisanja. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi potreban za izmirenje obaveza, rezervisanje se ukida.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Događaji nakon datuma Bilansa stanja

3.12. "COTEE" vrši objelodanjivanje i prilagođavanje godišnjeg finasijskog iskaza događajima koji nastaju u periodu od datuma Bilansa stanja do datuma odobravanja objelodanjenog finansijskog izvještaja. Događaji se odnose na:

- pravosnažna sudska rješenja prema potraživanjima i obavezama;
- greške otkrivene kod priznatih iznosa u finasijskim izvještajima i sl.

Objelodanjivanje se vrši u finasijskim iskazima koji se usvajaju na Odboru direktora, a u skladu sa Statutom "COTEE".

Naknadno ustanovljene greške

3.13. Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno nepokrivenog gubitka ranijih godina, na način utvrđen MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 2 % ukupnih prihoda.

Naknadno ustanovljene greške koje nijesu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

3.14. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja privrednog društva u skladu sa MRS 21 Efekti promjena deviznih kurseva je EUR-o.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Prihodi od prodaje

4. Prihode od prodaje čine:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Prihodi od RDP – "Uniprom", Podgorica	99.376	-
Prihodi od RDP – Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić	505.155	603.623
Prihodi od RDP – "Energija Gas and Power", Tivat	25.142	70
Ostali prihodi od prodaje	1	5
	629.674	603.698

Prihodi od prodaje se odnose na prihode od naknade za rad operatora i naknade za izvoz električne energije koje Društvo naplaćuje u skladu sa ugovorima o prenosu naknada sa navedenim pravnim licima.

Troškovi materijala

5. Troškove materijala čine:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Troškovi režijskog materijala	(1.318)	(2.680)
Troškovi materijala za održavanje higijene	(615)	(457)
Troškovi kancelarijskog materijala	(1.858)	(902)
Troškovi ostalog materijala	(60)	(123)
Troškovi goriva i energije	(2.710)	(2.787)
Troškovi vode	(396)	(199)
	(6.957)	(7.148)

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Troškovi zarada, naknada zarada i ostala lična primanja

6. Troškovi zarada se odnose na:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Troškove neto zarada	(210.275)	(237.560)
Troškove neto naknada zarada	(27.284)	-
Troškove poreza na zarade i naknade zarada	(39.545)	(36.388)
Troškove doprinosa na zarade na teret zaposlenog	(95.020)	(102.095)
Troškove doprinosa na zarade na teret poslodavca	(39.682)	(40.885)
Troškove ugovora o djelu	(1.654)	(1.928)
Troškove otpremnina	(8.903)	(11.668)
Troškove upravnog odbora	(15.992)	(17.457)
Troškove dnevnica	(3.458)	(2.322)
Troškove prevoza i smještaja na službenom putu	(7.235)	(5.000)
Troškove prevoza na posao i sa posla	(6.714)	(7.494)
Ostale lične rashode	(14.201)	(15.870)
	(469.963)	(478.667)

Obzirom da je "COTEE" privredno društvo u većinskom vlasništvu države, da ostvaruje dobit u poslovanju i uredno izmiruje sve svoje obaveze, u skladu sa članom 41 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 16/16 od 08.03.2016, 83/16 od 31.12.2016, 21/17 od 31.03.2017, 42/17 od 30.06.2017, 12/18 od 23.02.2018, 39/18 od 15.06.2018, 42/18 od 29.06.2018, 34/19 od 21.06.2019), izuzeti su od primjene odredbi ovog Zakona u pogledu ograničenja nivoa zarada.

Troškovi amortizacije

7. Ukupni troškovi amortizacije za 2019. godinu u iznosu od 7.728 EUR-a (2018. godine 6.630 EUR-a), sadrže amortizaciju postrojenja i opreme u iznosu od 5.788 EUR-a i amortizaciju nematerijalnih ulaganja u iznosu od 1.940 EUR-a. Troškovi amortizacije su obračunati u skladu sa napomenom 3.9.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Ostali poslovni rashodi

8. Ostale poslovne rashode čine:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Troškovi transportnih i PTT usluga	(6.245)	(6.452)
Troškovi održavanja	(4.498)	(477)
Troškovi zakupa	(43.397)	(47.216)
Troškovi savjetodavnih i intelektualnih usluga	(4.793)	(3.469)
Troškovi neproizvodnih usluga	(5.646)	(3.482)
Troškovi osiguranja	(4.178)	(1.511)
Troškovi usluga čišćenja	(2.326)	(909)
Troškovi reprezentacije	(1.476)	(2.858)
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	(42.658)	(35.596)
Troškovi ostalih poreza i doprinosa	(15.243)	(15.094)
Ostali nematerijalni troškovi	(2.147)	(702)
	(132.607)	(117.766)

Nematerijalna ulaganja

9. Nematerijalna ulaganja, koja na dan 31.12.2019. godine iznose 7.598 EUR-a (2018. godine 9.539 EUR-a), čine softveri i licence nabavne vrijednosti 212.914 EUR-a i ispravke vrijednosti 205.316 EUR-a.

U toku godine je izvršena ispravka vrijednosti ulaganja u iznosu od 1.940 EUR-a.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Nekretnine, postrojenja i oprema

10. Nekretnine, postrojenja i oprema su prikazani kako slijedi:

	Oprema	Ukupno
	EUR	EUR
Nabavna ili revalorizovana vrijednost		
Stanje 1. januara 2019. godine	52.783	52.783
Nabavke	7.171	7.171
Rashod	(10.794)	(10.794)
Stanje 31. decembra 2019. godine	49.160	49.160
Ispravka vrijednosti		
Stanje 1. januara 2019. godine	39.061	39.061
Amortizacija 2019. god. (Napomena 7)	5.788	5.788
Rashod	(10.794)	(10.794)
Stanje 31. decembra 2019. godine	34.055	34.055
Sadašnja vrijednost na dan 31. decembar 2019. godine	15.105	15.105
Sadašnja vrijednost na dan 31. decembar 2018. godine	13.722	13.722

Dugoročni finansijski plasmani

11. Dugoročni finansijski plasmani u iznosu od 150.010 EUR-a (2018. godine 120.010 EUR-a) se odnose na ulaganje u 33,34 % "Berze električne energije" doo, Podgorica. Suvlasnici "Berze električne energije" su "Crnogorski elektroprenosni sistem" ad, Podgorica i "Elektroprivreda Crne Gore" ad, Nikšić sa po 33,33 %.

Nije vršeno obezvrjeđenje vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana u "Berzu električne energije" u skladu sa MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje, obzirom da nije počela sa obavljanjem osnovne djelatnosti i da ukupan gubitak Berze na kraju 2019. godine iznosi 94 % kapitala.

26.

DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje – nastavak

Shodno navedenom, nismo u mogućnosti da se uvjerimo u potencijalne efekte koje svođenje fer vrijednosti udjela može imati na iskazanu vrijednost dugoročnih finansijskih plasmana i negativne revalorizacije rezerve na dan 31.12.2019. godine.

Potraživanja

12. Potraživanja čine:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Kupci u zemlji	4.708.423	4.159.967
Ispravka vrijednosti kupaca u zemlji	(91.531)	(92.227)
Kupci u inostranstvu	-	1.119
	4.616.892	4.068.859

Potraživanja od kupaca u zemlji odnose se na potraživanja od sledećih kupaca: Elektroprivrede Crne Gore, Nikšić u iznosu od 3.768.314 EUR-a, "Uniproma", Nikšić – 379.442 EUR-a, "Energije Gas and Power", Tivat – 308.901 EUR-o, "Crnogorskog elektroprenosnog sistema", Podgorica – 160.235 EUR-a i potraživanja od Kombinata aluminijuma Podgorica u iznosu od 91.531 EUR-o.

Nijesu evidentirana potraživanja od naknade za rad operatora, debalans u isporučenoj energiji i pokrivanje troškova balansiranja sistema za oktobar, novembar i decembar 2019. godine. Ne možemo se uvjeriti za koji iznos su podcijenjena potraživanja od kupaca i pasivna vremenska razgraničenja.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

13. Gotovinski ekvivalenti i gotovina se odnose na:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Žiro račun	8.237.733	5.863.041
Blagajna	-	18
Devizni račun	10.615	11.899
	8.248.348	5.874.958

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

"Crnogorski operator tržišta električne energije" poslovanje obavlja preko "Hipotekarne banke" ad, Podgorica, "NLB Banke" ad, Podgorica, "Podgoričke banke" ad, Podgorica i "Prve banke Crne Gore" ad, Podgorica.

Aktivna vremenska razgraničenja i PDV

14. Aktivna vremenska razgraničenja i PDV koja na dan 31.12.2019. godine iznose 131.491 EUR-o (2018. godine 512.275 EUR-a) čine: akontativni PDV u iznosu od 131.010 EUR-a i unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od 481 EUR-o.

Kapital

15. Kapital DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije", Podgorica u poslovnim knjigama iznosi 470.339 EUR-a (2018. godine 10.000 EUR-a), a čini ga kapital koji je 100 % u vlasništvu Vlade Crne Gore. U toku godine izvršeno je povećanje kapitala za iznos od 460.339 EUR-a iz ostvarene dobiti Društva iz ranijih godina.

Rezerve

16. Rezerve na dan 31.12.2019. godine iznose 101.411 EUR-a i čine ih statutarne rezerve nastale kao rezultat izdvajanja iz ostvarene dobiti Društva iz ranijih godina po Odluci br. 07-340 o raspodjeli dobiti i povećanju osnovnog kapitala DOO "Crnogorski operator tržišta električne energije" – Podgorica od 14.02.2019. godine.

Neraspoređena dobit

17. Poslovnu 2019. godinu "Crnogorski operator tržišta električne energije" je završio sa dobitkom u iznosu od 11.101 EUR-o (2018. godine 10.321 EUR-o).

Neraspoređena dobit iznosi 21.421 EUR-o.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Obaveze iz poslovanja

18. Obaveze iz poslovanja čine:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Primljeni depoziti	-	362.462
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	4.093.024	4.755.524
	4.093.024	5.117.986

Obaveze prema dobavljačima se odnose na obaveze prema: "Krnovo Green Energy", Podgorica u iznosu od 2.880.041 EUR-o, "Hidroenergiji Montenegro", Berane – 333.495 EUR-a, "Kronoru", Beograd – 287.755 EUR-a, "Crnogorskom elektroprenosnom sistemu", Podgorica – 160.233 EUR-a, "Hidro Bistrici", Podgorica – 131.861 EUR-o, Elektroprivredi Crne Gore, Nikšić – 110.421 EUR-o, "Igmi Energy", Andrijevica – 85.463 EUR-a, "Nord Energy", Andrijevica – 50.702 EUR-a, "Sinergy", Podgorica – 37.915 EUR-a i ostalim dobavljačima u iznosu od 15.138 EUR-a.

Nijesu evidentirane obaveze prema dobavljačima za balansiranje sistema za novembar i decembar 2019. godine, čime su podcijenjene obaveze prema dobavljačima, a precijenjena pasivna vremenska razgraničenja.

Ostale kratkoročne obaveze i PVR

19. Ostale kratkoročne obaveze i PVR se odnose na:

	2019.	2018.
	EUR	EUR
Obaveze za doprinose na zarade	-	93
PVR – OIE	8.116.250	3.778.247
PVR – Balansni mehanizam	309.765	724.016
Odloženi prihod	71.731	-
Obaveze za PDV	-	412.627
	8.497.746	4.914.983

29.

**DOO "CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE"
PODGORICA**

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

PVR – OIE se odnosi na obračunate nefakturisane troškove za obnovljive izvore energije.

PVR – Balansni mehanizam se odnosi na obračunate rashode količinskih odstupanja balansno odgovornih subjekata. Balansni mehanizam predstavlja skup pravila i procedura koje uspostavlja Operator tržišta u skladu sa Pravilima kojima se uređuje funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i ovim pravilima u cilju balansiranja sistema, obračuna količinskih odstupanja balansno odgovornih subjekata i njihovog finansijskog obračuna koji iz toga proističe.

Odloženi prihod predstavlja razgraničeni prihod iznad razumne dobiti koju je utvrdila Regulatorna agencija za energetiku, Podgorica Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije za 2019. godinu. Ovaj iznos se priznaje i vrednuje u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja ("MSFI") 14 – Regulisana vremenska razgraničenja.

Sudski sporovi

20. Prema izjavi Advokatske kancelarije Jovović, Mugoša i Vuković kao zastupnika Društva, protiv Društva se vodi sudski postupak od strane "En + Group Limited", Rusija kojim se osporava pravo tuženog I reda "Crnogorskog operatora tržišta električne energije" kojim mu se osporava potraživanje stečajnog povjerioca u stečajnoj masi "Kombinata aluminijuma Podgorica" ad, Podgorica. Obzirom da je potraživanje "COTEE" svrstano u treći isplatni red, pod uslovom da spor bude uspješno okončan, naplata potraživanja je neizvjesna.